

InDret

Mort a la piscina

**Guia legal i jurisprudencial, a propòsit del Decret català 165/2001,
de 12 de juny, sobre el socorrisme a les piscines**

Marc-R. Lloveras
Facultat de Dret
Universitat Pompeu Fabra

Barcelona, novembre de 2001
www.indret.com

SUMARI

- Introducció
- L'obligació reglamentària
 - a) El nou text reglamentari, b) obligatorietat del servei de socorrisme per a les piscines de més de 200 m², c) obligatorietat de vigilància per a les piscines de fins a 200 m², d) l'excepció turística, e) obligació absoluta per a les escoles.
- Les piscines excepcionades: unifamiliars i comunitats de veïns, allotjaments turístics fins a 15 places i cases de pagès. Balnearis i parcs aquàtics.
- L'obligatorietat del servei de socorrisme a la resta de CCAA
- Guia jurisprudencial
 - a) causes i conseqüències, b) distribució de casos segons la titularitat de la piscina, c) casos guanyats i casos perduts, d) negligència dels socorristes i mal estat de les instal·lacions, e) concurrència de culpes, f) culpa exclusiva de la víctima, g) quanties.
- Annex I. Resum dels casos: 1. Piscines de titularitat pública. 2. Piscines de titularitat privada: a) ús col·lectiu, b) ús privat
- Annex II. La normativa de les CCAA
 - Obligació per a totes les piscines d'ús públic
 - Previsió genèrica
 - Previsió detallada: nombre de socorristes en funció m² superfície piscina
 - Obligació per a les piscines a partir d'un mínim de superfície
 - Supòsits especials: superfície i profunditat i nombre d'usuaris
- Annex III. Relació de notícies aparegudes a la premsa escrita entre l' 1 de juny i el 15 de setembre de 2001 sobre persones ofegades o ferides greument a piscines

- **Introducció**

L'ofegament a una piscina és, malauradament, un cas ben conegut en el dret de danys. Aquests accidents no són infreqüents i quan provoquen la mort o lesions greus solen generar una acció de reclamació per danys per part de la persona o persones afectades contra les persones o institucions responsables de la instal·lació on es produeix.

Segons una nota de premsa de la *Unión de Consumidores* (www.uce.org), apareguda aquest darrer estiu, l'ofegament per immersió és la segona causa de mort infantil a l'Estat, només superada per les morts causades en accidents de trànsit i per sobre de les caigudes. De la nota es destaca igualment que cada any moren ofegades entre 70 i 150 persones a piscines, platges o rius. D'aquesta dada impressiona particularment que el 80% dels casos es produeix a piscines privades, que són les úniques que, com veurem, resten fora de l'àmbit d'aplicació de les mesures de seguretat establertes en els reglaments autonòmics, essent la majoria de les víctimes nens i nenes, un terç dels quals moren abans d'haver complert els quatre anys. Les estadístiques oficials (www.ine.es) donen xifres molt més elevades de mort per ofegament, segregant fins i tot les immersions, però sense separar suficientment les causes de la mort.

Aquestes xifres també semblen tenir correspondència amb el nombre i el tipus de piscines existents. Segons el resum d'un estudi de mercat de la consultora Ronald Berger & Partners consultable a la pàgina web de l'"[Asociación de fabricantes de equipos, productos químicos y constructores de piscinas](#)" al conjunt de l'Estat espanyol hi havia l'any **1998** 406.000 piscines. D'aquestes només unes 2.600 són de titularitat pública; 54.000 són privades col·lectives i unes 350.000 són familiars. Entre les privades col·lectives s'hi inclouen les dels hotels (5.000), càmpings (8.000), clubs esportius (2.000), centres de talasoteràpia (100) i, de manera molt destacada, les de zones residencials (39.000). L'any 1999 se'n van construir 23.000.

No obstant, segons el [II Censo Nacional de Instalaciones Deportivas](#) dut a terme pel *Consejo Superior de Deportes* el nombre de piscines, amb dades tancades a 30 de març de 1998, al conjunt de l'Estat és sensiblement diferent: n'hi ha 1692 piscines de cobertes i 27.650 de descobertes. A la pàgina del [CSD](#) es pot també consultar el nombre de piscines per CCAA, que tampoc coincideixen amb les xifres globals del mateix CSD, actualitzades a febrer de 2001, tot i que la forma de classificació (piscines esportives, recreatives, petites i de salts) no permet establir connexions amb la normativa sobre socorristes.

Únicament seguint les notícies aparegudes a la premsa escrita els mesos d'estiu de 2001 trobem fins a 26 casos de persones, majoritàriament nens i nenes, accidentades o ofegades a piscines, majoritàriament privades, d'arreu de l'Estat (vegeu **Annex III**).

L'obligació per a determinades piscines de disposar de socorristes existeix a nivell estatal des de fa molts anys. **Totes les piscines públiques hi estan obligades des de 1958**, obligació que fou lleugerament modificada el 1960. **Les piscines privades**, amb l'única excepció de les que es puguin considerar com a exclusivament familiars ho estan **des de**

1961. Les dades estadístiques, la premsa i els reculls de jurisprudència ens indiquen, però, que aquesta obligació no és gaire efectiva. La situació no sembla haver millorat massa després que les Comunitats Autònomes (CCAA) hagin assumit competències en Sanitat i totes, menys la d'Extremadura, hagin dictat normes que, sense tenir ja en compte la titularitat pública o privada, regulen les condicions higièniques i sanitàries per a les piscines d'ús col·lectiu, també anomenades d'**ús públic**, entre les quals, tot i diferents versions, trobem també l'obligació de disposar d'un servei de salvament i socorrisme.

• ***L'obligació reglamentària***

El 26 de juny de 2001 el [Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya](#) (n. 3417), publicà el **Decret 165/2001**, de 12 de juny, que modifica la redacció dels articles 17 i 25 del Decret 95/2000, de 22 de febrer, pel qual s'estableixen les **normes sanitàries aplicables a les piscines d'ús públic** (DOGC n. 3092, 6.3).

Aquestes normes tenen per finalitat, segons les seves exposicions de motius, garantir que les condicions de les piscines no tinguin un efecte negatiu sobre la salut i el benestar dels usuaris. Així, a més de regular algunes condicions de les construccions, les característiques de l'aigua i el seu tractament s'estableixen mesures més directament adreçades a garantir la seguretat i a minimitzar riscos pels usuaris. Entre aquestes normes trobem algunes **mesures de prevenció d'accidents** com ara la prohibició de la utilització de trampolins, palanques i tobogans en les àrees on es permeti simultàniament el bany, disposar d'un local amb farmaciola per poder garantir l'assistència de primers auxilis o la disposició de salvavides suficients (arts. 12, 13 i 14 del Decret 95/2000). La mesura més destacable en aquest sentit és la prevista per l'art. 17: **la presència obligatòria de serveis de salvament i socorrisme**.

a) El nou text reglamentari

El Decret 165/2001 ha donat una nova redacció a l'art. 17 que és la següent:

"17.1 Les piscines que disposin d'un o més vasos amb una superfície total de làmina d'aigua superior als 200 metres quadrats han de disposar, durant l'horari de bany establert, d'un servei de salvament i socorrisme d'acord amb el nombre de persones que es banyen o practiquen la natació, el nombre i la visibilitat dels vasos i les activitats que s'hi realitzin. La previsió del nombre de socorristes per a un determinat període de temps ha d'estar documentada, sota la responsabilitat del titular de les instal·lacions, amb indicació de la identitat del personal, degudament format, encarregat d'aquest servei i l'horari de desenvolupament de la seva funció. En aquest mateix document ha de constar també la previsió de banyistes, per períodes de cada temporada d'obertura. Els socorristes han de poder ser identificats de manera fàcil pels usuaris de la piscina. El personal d'aquest servei ha d'enregistrar les assistències prestades als usuaris de la piscina. Als efectes de la determinació del nombre de socorristes es tindrà en compte, com a mínim, la relació d'un socorrista per a cada grup de dos-cents banyistes o fracció. El nombre de banyistes es calcularà a raó de dos per cada cinc metres quadrats de làmina d'aigua.

"17.2 A les piscines que disposin d'un o més vasos amb una superfície total de làmina d'aigua igual o inferior als 200 metres quadrats, no és obligatòria la presència de personal de salvament i socorrisme. Tanmateix, en aquelles instal·lacions en què s'accedeixi a la piscina mitjançant el pagament d'una quantitat en concepte d'entrada o de quota d'accés directa hi ha d'haver una persona encarregada de la vigilància dels

banyistes i de la supervisió del compliment de les normes de règim intern, especialment en aquells aspectes que fan referència a la prevenció dels accidents. Aquesta persona haurà de tenir habilitats bàsiques en la pràctica de la natació i haurà d'estar en possessió de la titulació de grau superior d'animació d'activitats físiques i esportives o del diploma de monitor en el lleure infantil i juvenil lliurat per la Secretaria General de Joventut, o bé d'acreditar la superació dels programes d'atenció sanitària immediata de nivell 1 o 2 a què fa referència el Decret 225/1996, de 12 de juny, pel qual es regula la formació en atenció sanitària immediata.

Així mateix, a les piscines d'aquestes mateixes dimensions que estiguin integrades en establiments de restauració, com també en allotjaments turístics, inclosos els càmpings, i altres tipus d'instal·lacions i establiments reservats a l'ús exclusiu de les persones que hi estiguin allotjades, sense necessitat de pagament d'una quota d'accés directa, hi ha d'haver una persona que, entre les seves tasques, tingui encarregada la vigilància dels banyistes i la supervisió del compliment de les normes de règim intern, especialment en aquells aspectes que fan referència a la prevenció dels accidents.

A les piscines a què fa referència el paràgraf immediatament anterior, quan la direcció de l'establiment programi activitats organitzades de natació o jocs aquàtics destinades a grups de persones menors d'edat, la vigilància, mentre durin aquestes, serà assumida per una persona que tingui habilitats bàsiques en la pràctica de la natació i estigui en possessió de la titulació de grau superior d'animació d'activitats físiques i esportives o del diploma de monitor en el lleure infantil i juvenil lliurat per la Secretaria General de Joventut, o bé que acrediti la superació dels programes d'atenció sanitària immediata de nivell 1 o 2 a què fa referència el Decret 225/1996, de 12 de juny, esmentat, sens perjudici del que disposa l'apartat 4 d'aquest article.

A l'entrada de les instal·lacions a què fan referència els paràgrafs anteriors, com també a la zona de bany, s'ha de fixar, en un lloc perfectament visible per als usuaris, un rètol amb el missatge següent: "—Aquesta instal·lació no disposa de servei de salvament i socorrisme—".

17.3 Queden excloses de les obligacions de presència de personal de salvament i socorrisme i de vigilància establertes en els apartats anteriors les piscines integrades en allotjaments turístics en les modalitats de residències-cases de pagès regulades al Decret 214/1995, de 27 de juny (DOGC núm. 2085, de 7.8.1995), com també en la resta d'allotjaments turístics amb una capacitat màxima autoritzada de 15 places.

Aquests allotjaments turístics, en la zona de bany, han de fixar, en un lloc perfectament visible per als usuaris, un rètol amb el missatge següent: "—Aquesta piscina no disposa de servei de salvament i socorrisme ni de vigilància dels banyistes—. "Les normes de règim intern d'aquestes piscines hauran de fer constar la prohibició que els menors de 14 anys puguin accedir a la piscina sense la presència d'un adult responsable.

17.4 En les piscines de tot tipus d'instal·lacions, quan estiguin ocupades per grups d'infants i de joves en exercici d'activitats amb finalitat educativa, cultural, lúdica, recreativa, social o d'esbarjo, organitzades d'acord amb la seva normativa reguladora, pels centres docents de nivell no universitari de Catalunya per als seus alumnes, sota la responsabilitat dels propis professors, serà obligatòria la presència del servei de salvament i socorrisme previst a l'apartat 1 d'aquest article".

b) Obligtorietat del servei de socorrisme per a les piscines de més de 200 m²

El nou text de l'art. 17 **concreta l'obligació** tot **restablint** el mínim de superfície de làmina d'aigua de les piscines d'ús públic que han de disposar obligatòriament del servei de socorrisme en una superfície superior a 200 m². La modificació consisteix en aquest punt en eliminar el caràcter obert de la redacció de l'art. 17 donada l'any 2000 que no establia cap mínim, el qual, però, ja existia **des de l'any 1987** (art. 35 del Decret 193/1987, de 19 de maig, DOGC n. 852, 15.6) i era, per tant, ja aplicable a les mateixes piscines que actualment i, fins i tot a més, com era el cas de les de comunitats de veïns superiors a vint habitatges.

Aquest mínim, però, queda ara matisat ja que el nou art. 17 no l'estableix per tal de fer obligatòria la presència de socorristes a partir de la superfície que indica sinó que **el que esdevé obligatori és l'existència d'un servei de salvament i socorrisme**. Així, a partir de la superfície

indicada la piscina ha de tenir el servei, però el nombre efectiu de socorristes no es determina directament sinó que resta en funció del nombre de banyistes. Així doncs, la modificació rellevant del l'art. 17 és en aquest punt **l'establiment del mínim d'un socorrista per cada grup de 200 banyistes o fracció.**

Per tal de complir les finalitats esmentades a l'exposició de motius "*garantir la seguretat dels usuaris*" caldrà entendre que l'esment a **la fracció és per fer obligatòria la presència dels socorristes també per a grups de banyistes de menys de 200 persones.** No haver establert més clarament aquesta obligació en el text reglamentari i la introducció d'un criteri normatiu per calcular el nombre de banyistes a raó de 2 per cada 5m² genera però un dubte que podria permetre al receptor de la norma no fer efectiva la presència de socorristes fins al moment en què efectivament, o d'acord amb les previsions documentades que ha de realitzar, hi hagi un grup de 200 persones. El dubte existeix també en cas de fraccions per sobre del mínim de 200 banyistes ja que no s'estableix que això hagi d'implicar la presència de cap socorrista addicional.

Per una piscina lleugerament superior a 200 m² si calculem el nombre de banyistes d'acord amb l'establert en el reglament ens surten uns 80 banyistes. Aleshores caldrà interpretar que quan el reglament es refereix a grup de 200 banyistes o fracció, aquesta fracció no és només superior a 200 sinó també inferior ja que en cas contrari l'obligació de com a mínim un socorrista no hauria d'aplicar-se en aquests casos. Si seguim calculant el nombre de banyistes segons el criteri fixat pel reglament el mínim d'un socorrista només es produeix en el cas d'una piscina de 500 m² cas en que tenim exactament els 200 banyistes. El segon socorrista només serà necessari a partir dels 1000 m².

En qualsevol cas la introducció de la "*referència numèrica que permeti calcular el nombre més idoni de socorristes en funció del nombre de persones*" tal com esmenta l'exposició de motius comporta una **reducció del criteri establert en el Decret català de 1987** el qual en no fer dependre el nombre mínim de socorristes de cap criteri addicional feia estrictament obligatori el nombre que fixava (un socorrista per a piscines superiors a 200 m², dos per a piscines entre 500 i 1000 m² i nombre a determinar, cas per cas, pel Departament de Sanitat, per a les piscines de més de 1000 m²). **La reducció ho és també respecte de la normativa estatal de 1960** que havia establert un mínim de 2 socorristes pels grups de 200 banyistes i **és també inferior a les normes de tota la resta de CCAA**, amb l'excepció de la normativa de les Illes Balears que estableix l'aforament (250 persones) com a únic criteri per a fixar el nombre mínim d'un socorrista.

El segon element que ens permet diferenciar entre el servei i la presència física de socorristes a la piscina és que **no s'obliga a que estiguin presents a la piscina durant tot el seu horari de funcionament.** Aquesta obligació està expressament prevista a tots els reglaments de les altres CCAA, amb l'única matisació en el cas de Cantàbria que exclou les piscines de menor superfície fora dels períodes de màxima aflluència però amb un mínim per aquest període de quatre hores. En el cas del nou Decret català no ho estableix com tampoc ho feu el Decret de 2000 que eliminà aquesta obligació que sí preveia el darrer apartat de l'esmentat art. 35 del Decret de 1987 (derogat pel Decret de 2000).

Així doncs, en contra del que una primera lectura del Decret de 2001 ens podria fer pensar, **l'existència obligatòria d'un servei de socorrisme pot no comportar que, sempre i en tot cas, es disposi de com a mínim un socorrista a les piscines obligades a tenir el servei.**

c) Obligatorietat de vigilància per a les piscines de fins a 200 m²

El que sí pot considerar-se una **novetat** és la **presència obligatòria d'un vigilant amb tasques específiques de prevenció d'accidents** a les piscines de superfície de làmina d'aigua inferior o igual a 200 m².

Fins ara, i des de la reglamentació estatal de 1960, ja prevista també parcialment en la reglamentació precedent de 1930, existia l'obligació de disposar d'un vigilant, en certa mesura un encarregat del manteniment de les instal·lacions, però les seves funcions no incorporaven la d'haver de poder fer de socorrista sense ser-ho. Aquesta obligació s'aplica però **només a les piscines que cobren alguna mena d'entrada** als seus usuaris i, només en aquest cas, s'exigeix que el vigilant tingui habilitats bàsiques en la pràctica de la natació i que estigui en **possessió de la titulació** de grau superior d'animació d'activitats físiques i esportives o bé del diploma de monitor en lleure infantil i juvenil de la Secretaria General de Joventut o bé acreditar la superació dels programes d'atenció sanitària immediata, nivell 1 o 2, regulats pel Decret 225/1996.

La subtil modificació que fa el Decret de 2001 de **l'art. 25** del Decret de 2000 ens permet reafirmar el dit fins ara ja que la previsió d'acord amb la qual les piscines han de tenir un responsable del manteniment i del correcte funcionament de les instal·lacions consisteix en què mentre en el text del 2000 el titular de la piscina havia de garantir la **presència** d'aquest responsable ara el text del 2001 estableix que el titular de la piscina ha de garantir-ne únicament la **disponibilitat**.

d) L'excepció turística

En el cas de **piscines de menys de 200 m²** integrades en establiments **de restauració, allotjaments turístics i càmpings** i en altres tipus d'instal·lacions reservades a l'ús exclusiu dels qui hi estiguin allotjats sense necessitat de pagament de cap quota d'accés el vigilant que, d'acord amb l'art. 17.2 apartat segon, té les mateixes obligacions que l'esmentat anteriorment, és a dir, vigilància dels banyistes i supervisió del compliment de les normes de règim intern, especialment pel que fa a la prevenció d'accidents, no ha d'estar, paradoxalment, en possessió de cap titulació.

Es tracta, en definitiva, del mateix vigilant que ja estaven obligats a tenir en aplicació de les reglamentacions anteriors i que, com hem vist, a més, ara tampoc ha d'estar present a la piscina sinó que el seu titular només n'ha de garantir la disponibilitat. En aquests casos només s'exigeix **titulació**, i no pas de socorrista sinó de **monitor**, pel cas que a la piscina s'hi facin activitats de natació o jocs aquàtics organitzats per la direcció de l'establiment i que estiguin destinades a menors d'edat.

Per a piscines de superfície superior els establiments turístics resten subjectes a l'obligació de l'apartat primer sense cap altre excepció que la prevista a l'art. 17.3 (vegeu l'apartat següent d'aquest treball), tal com ho estaven des de l'entrada en vigor de la reglamentació

estatal de 1961 per a les piscines privades, obligacions existents també en el Decret català de 1987 que substituï la reglamentació estatal.

e) Obligació absoluta per a les escoles

L'art. 17.4 estableix l'obligació amb caràcter absolut quan es tracta de grups escolars (infants i joves) que realitzen activitats a piscines organitzades per una escola. En aquest cas, i aplicable a **qualsevol piscina** en la que es dugui a terme una activitat escolar, s'ha de disposar obligatòriament de la presència del mateix servei de salvament i socorrisme que preveu l'apartat primer de l'art. 17. El matis utilitzat en l'apartat quart per reenviar al primer sembla suficient per no fer dependre en aquest cas la presència efectiva de com a mínim un socorrista del nombre de banyistes (escolars): **el servei del que s'ha de disposar obligatòriament d'acord amb l'apartat primer hi ha d'estar present obligatòriament**. Cosa que ens permet en aquest cas dissipar el dubte sobre la fracció inferior a 200 banyistes expressada anteriorment.

En el cas de les escoles s'estableix l'obligació en funció no pas de la perillositat concreta d'una piscina com es fa a la resta del Decret (superfície i nombre de banyistes) sinó directament per la pròpia naturalesa de l'activitat. Així doncs, tot i tenir una sinistralitat molt baixa, ja no és suficient que l'escola disposi de monitors especialitzats en activitats a piscines o bé que la vigilància dels alumnes quedi encarregada també al personal docent present en l'activitat.

El que sí sembla ser un requisit per a l'aplicació de l'obligació és que **l'activitat estigui organitzada per l'escola i sota la responsabilitat dels seus professors**. Això planteja algun interrogant. El reglament no es refereix a escoles sinó que dirigeix l'obligació als "*centres docents de nivell no universitari*" els quals no són únicament les escoles d'ensenyament primari, secundari o de batxillerat. Per tant pot afectar a escoles d'adults, escoles professionals, etc. La referència a què l'activitat estigui organitzada pel centre docent i sota la responsabilitat dels seus professors tampoc és clara. Sembla tractar-se d'un ús vulgar del terme responsabilitat i que no té res a veure amb la responsabilitat per danys ja que, com es sabut, en les activitats escolars la responsabilitat per danys recau, d'acord amb l'art. 1903 CC, en el titular del centre escolar. Aquest esment pot, d'altra banda, facilitar la manca d'aplicació de l'obligació quan aquestes activitats siguin contractes i prestades per tercers aliens a l'escola i sense estar, per tant, sota cap responsabilitat dels seus propis professors.

- ***Les piscines excepcionades: unifamiliars i comunitats de veïns, allotjaments turístics fins a 15 places i cases de pagès. Balnearis i parcs aquàtics.***

Les obligacions que estableix aquesta reglamentació no s'apliquen a totes les piscines. Així, queda clar que **la regulació va destinada únicament a les piscines**, que amb independència de la seva titularitat, pública o privada, siguin **d'ús públic**. Els articles 1 i 2 del Decret 95/2000 estableixen l'àmbit d'aplicació i les definicions aplicables a les piscines.

L'art. 1.2 exclou les **piscines d'ús particular**. L'art. 2 dóna aquesta consideració a **totes les piscines unifamiliars o de comunitats de veïns d'ús privatiu** per als seus titulars.

El Decret no ha esmentat expressament les piscines pertanyents a conjunts immobiliaris, per això, tot i la possible interpretació analògica, en tots els casos en què no puguem parlar de l'existència d'una comunitat de veïns, aquestes piscines queden literalment incloses en l'àmbit d'aplicació de l'obligació.

Cal tenir en compte que aquest és un dels casos on es produeixen més morts (vegeu l'Annex III). En aquest sentit, la modificació efectuada pel Decret 165/2001 torna a mostrar-se reductora de les obligacions precedents ja que el Decret de 1987, vigent fins el 2000, només excepciona les comunitats de fins a un màxim de 20 habitatges.

La nova normativa s'aparta també de la generalitat de normes autonòmiques ja que aquesta excepció només s'estableix en el mateix sentit en la normativa de les Illes Balears i de Castella-Lleó. En la resta de CCAA l'excepció o bé no existeix (Illes Canàries i, amb requisits de superfície i profunditat a Aragó) o bé no és general establint-se per sota d'un límit de nombre d'habitatges (30 a Madrid, 20 a Andalusia, Cantàbria i Navarra) o per sota d'un nombre teòric d'usuaris (100 al País Valencià). La normativa precedent (Ordre estatal de 12.7.1961, que feu aplicable a les piscines privades les mateixes obligacions que les existents per a les públiques), mantinguda en el cas de Castella-La Manxa, només excloué les piscines de caràcter exclusivament familiar, entre les quals possiblement podem considerar incloses les pertanyents a comunitats de veïns.

L'Administració té, a més, mecanismes de control i inspecció que li permeten analitzar les circumstàncies de les piscines cas per cas. Aquesta és una competència que sembla que hauria de mantenir-se per fer més efectiva la prevenció d'accidents. Així succeeix en altres CCAA com Múrcia, La Rioja, Galícia, Astúries i el País Basc, on existeix l'exclusió per sota de 20 habitatges, però sense que les piscines de comunitats de veïns amb més de 20 habitatges quedin automàticament subjectes a l'obligació.

Així, en el cas de Múrcia i La Rioja resten, en principi, excloses però l'administració les pot obligar a disposar de socorristes, cas per cas, tenint en compte les circumstàncies concretes de cada piscina. En canvi, a Astúries resten, en principi totes obligades però l'administració les pot excloure cas per cas. A Galícia estan igualment totes incloses però s'excepcionen en funció de la superfície les piscines de menys de 200 m² i 1,60 m de profunditat. I, en el cas del País Basc queden excloses les de menys de 20 habitatges, entre 20 i 50 ho poden estar prèvia sol·licitud i resten incloses totes les de més de 50 habitatges.

En segon lloc, queden també excepcionades (art. 17.3) les piscines de **les residències-cases de pagès** i les de qualsevol mena d'**allotjament turístic** amb capacitat màxima de **15 places**. En aquests casos, com també en el cas de la resta d'allotjaments turístics i altres que no disposin de servei de salvament i socorrisme el Decret obliga a fixar en un lloc perfectament visible, dins de la zona de bany, un rètol que incorpori el missatge: "*Aquesta piscina no disposa de servei de salvament i socorrisme ni de vigilància dels banyistes*", i a fer constar en les normes de règim intern la prohibició que els menors de 14 anys puguin accedir a la piscina sense la presència d'un adult responsable.

Resten també excloses de l'aplicació del Decret les **piscines d'aigües termals** i d'altres destinades a **finalitats exclusivament medicinals**, exclusió comú en els reglaments autonòmics, que també solen incloure els **centres d'hidroteràpia**. Aquests centres tenen la seva normativa pròpia que ha estat també recentment modificada. El Decret 271/2001, de 9 d'octubre (DOGC n. 3497, 22.10) estableix els requisits tecnicosanitaris d'aquests serveis i deroga el Decret 262/1990, de 23 d'octubre (DOGC n. 1365, 9.11) que regulava únicament els balnearis.

Troblem també en una normativa diferent, sense cap esment en el Decret aquí analitzat tot i tractar-se de piscines d'ús públic, la regulació de les piscines dels **parcs aquàtics**: el **Decret 103/1988**, de 28 de març, pel qual es regula la instal·lació i el funcionament dels parcs aquàtics (DOGC n. 990, 11.05; correcció errades DOGC n. 1020, 20.7), modificat posteriorment pels Decrets 92/1991, de 8 d'abril (DOGC n. 1446, 24.5) i 235/1994, de 26 de juliol (DOGC n. 1951, 23.9). En aquest cas la reglamentació és més exigent ja que es tracta d'una activitat amb una potencialitat major de risc, ja que el socorrista és obligatori en tots els vasos i es combina amb la presència de monitors. L'art. 17 del Decret esmentat estableix:

"A cadascun dels vasos de recepció hi haurà socorristes diplomats amb possibilitat de comunicació visual i acústica constant amb els monitors corresponents, per tal de garantir la màxima seguretat de l'atracció.

1 El nombre de socorristes serà d'un mínim de:

a) 1 socorrista fins a 500 m² de superfície de làmina d'aigua per cada vas.

b) 2 socorristes entre 500 i 1.000 m² de superfície de làmina d'aigua per cada vas, i, a partir de cada 1.000 m² d'excés, 1 socorrista més.

En el cas de les piscines d'ones el nombre de socorristes serà d'un més. Els socorristes hauran d'estar presents en les piscines durant la totalitat de l'horari de funcionament de les instal·lacions.

2 Tot el personal socorrista haurà d'anar uniformat en el vestir a fi i efecte que siguin clarament identificables, i hauran de disposar de sistemes de comunicació ràpids amb el servei mèdic del parc aquàtic".

Al conjunt de l'Estat hi ha uns quaranta parcs aquàtics. A més de Catalunya, on n'hi ha 10, a la resta de CCAA on també n'hi ha han reglamentat les seves instal·lacions. Així: Andalusia (Decret 244/1988, de 28 de juny, BOJA n. 58, 22.7); Madrid (Decret 128/1989, de 20 de desembre (BOCM n. 3, 4.1) i Illes Balears (Decret 91/1988, de 15 de desembre, BOIB n. 18, 11.2; modificat pel Decret 154/1997, de 5 de desembre, BOIB n. 157, 20.12). La normativa de piscines d'ús públic de les Illes Canàries hi inclou les dels parcs aquàtics i en el cas del País Valencià s'estableix l'obligació també en el mateix Decret tot i que en un article específic i amb contingut diferent (art. 46). A la resta de CCAA cal entendre incloses aquestes piscines en l'àmbit d'aplicació del reglament en tractar-se de piscines d'ús públic i no estar-ne excloses expressament.

• ***L'obligatorietat del servei de socorrisme a la resta de CCAA***

La concreció del Decret de 2001, tot i l'augment espectacular del nombre de piscines i d'usuaris, sembla tenir una clara inspiració en la reglamentació estatal de 1960 (**piscines públiques**) i de 1961 (**piscines privades** a les que s'apliquen les mateixes normes que les previstes per a les públiques, Ordre de 12.7.1961, BOE n. 183, 2.8).

Això es pot apreciar concretament en l'**art 22 de l'Ordre de 31 de maig de 1960** (*Ministerio de Gobernación*, BOE n. 141, 13.6) el qual manté el criteri ja previst d'un mínim de dos socorristes fins a 200 banyistes per l'art. 5.2 de l'Ordre de 23.10.1958 (BOE n. 281, 24.11):

"Las piscinas públicas tendrán, indispensablemente, bañeros que sean expertos nadadores, adiestrados en el salvamento de náufragos y conocedores de la práctica de los ejercicios de respiración artificial en casos de asfixia por inmersión. El número mínimo de aquéllos será de dos si el aforo de la piscina no excede de doscientos bañistas. Cuando exceda, por cada doscientos o fracción habrá, al menos, un bañero más".

Actualment, l'obligatorietat del servei de socorrisme a les piscines d'ús públic està prevista a totes les reglamentacions que han anat aprovant les Comunitats Autònomes (CCAA) en exercici de les seves competències en Sanitat, amb la única excepció d'Extremadura (on existeix un projecte en fase final d'aprovació) i de les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla on no existeix cap mena de regulació i, per tant, cal entendre encara aplicables les Ordres estatals esmentades. Els textos reglamentaris que estableixen aquesta obligació es poden veure a l'**Annex II**.

Destaca, en primer lloc, que **la normativa de les CCAA no és coincident en cap cas**. Tot i la identitat total del supòsit de fet que s'està regulant i la manca de fets diferencials pel que fa a les piscines cada comunitat té una norma diferent: s'estableixen mínims diferents per a les piscines obligades i excepcions que tampoc són coincidents.

Així, es pot establir una primera diferenciació entre les CCAA que tot i les diferents exclusions en l'àmbit d'aplicació de la normativa, estableixen **l'obligatorietat del servei de socorrisme per a totes les piscines d'ús públic** i les CCAA que no ho fan així sinó que eximeixen d'aquesta obligació a les piscines de superfície inferior a uns determinats metres quadrats de làmina d'aigua.

En aquest primer grup podem diferenciar, a més, entre les CCAA que regulen detalladament el nombre de socorristes en relació a la superfície de la piscina i altres que només estableixen una obligació genèrica. L'obligació és **genèrica** i per a totes les piscines a Canàries, Castella-La Manxa, La Rioja, Múrcia, Navarra i País Basc. En canvi, l'obligació afecta a **qualsevol piscina i té una reglamentació detallada** respecte del nombre de socorristes en relació a la superfície de la piscina en els casos d'Astúries, tot i l'excepcionalitat genèrica a la que poden acollir-se les piscines, Castella-Lleó i Madrid.

En el segon grup trobem les regulacions que estableixen **l'obligació a partir d'un mínim de superfície de la piscina**. En aquest tipus de norma el nombre de socorristes obligatoris ja es detalla en relació també a les dimensions de la piscina. En alguns casos trobem també la determinació del nombre de socorristes en funció del nombre potencial de banyistes o aforament (Illes Balears) i, d'altra banda, en tots els casos apareix també la previsió d'un socorrista per vas en cas que la piscina en tingui més d'un i la seva vigilància per part de només un socorrista no es pugui considerar eficaç.

Aquesta regulació la trobem a Andalusia, Cantàbria, Galícia i País Valencià. Hi podem incloure l'Aragó tot i que l'excepció a l'obligació general de tenir un socorrista es fa en

funció de la superfície de la piscina (inferior a 240 m²) però també respecte a la seva profunditat (inferior a 1,60 m). Es destaca també en aquest cas l'excepció, existent també a Astúries, per a les piscines municipals en cas de municipis de menys de 1.000 habitants.

• *Guia jurisprudencial*

Els casos d'accidents a piscines són ben coneguts en la jurisprudència. No n'arriben tants com les xifres estadístiques o periodístiques ens podrien fer suposar. Tot i això n'hi ha forces. Oferim aquí una breu síntesi dels **53 casos** resolts pel Tribunal Suprem des de 1979 fins a l'actualitat i per les Audiències Provincials i els Tribunals Superiors de Justícia (com a primera instància contenciosa) a partir de 1994, sempre que en tots dos supòsits els casos no hagin estat objecte de recurs de cassació ja resolt per sentència del TS. Els casos s'ordenen cronològicament i segons la titularitat pública o privada de la piscina, diferenciant entre les d'ús col·lectiu i les d'ús privat en el cas de les privades.

Del seguit de casos relacionats es destaca que la majoria (**58'5%**) es refereixen a **piscines de titularitat pública**. D'entre les privades destaca que únicament hi ha un cas de demanda contra un hotel i en les d'ús estrictament privat només trobem 3 casos plantejats per l'ofegament en una piscina d'una comunitat de veïns o d'una urbanització.

Això no sembla que ens hagi de fer creure que aquesta sigui la proporció de sinistralitat de les piscines de titularitat pública respecte de les de titularitat privada. Segons la nota la UCE abans esmentada i seguint les notícies de premsa sembla que els ofegaments a piscines privades són més nombrosos que els esdevinguts en piscines públiques. La sinistralitat però no coincideix amb la litigiositat que és substancialment superior respecte de les piscines de titularitat pública. Probablement l'explicació es deu al fet que l'administració pública té menys costos per litigar que no pas les empreses particulars: tenen un servei jurídic permanent i no tenen tants problemes amb la reputació negativa que pot suposar per un hotel estar durant 10 o 12 anys amb un plet als tribunals amb notícies successives recordant la mort a una de les seves piscines d'algun client. Així mateix pels particulars presentar una reclamació contra l'administració per l'incompliment d'alguna normativa presenta la certesa que en cas de ser estimada sempre es cobrarà la quantia objecte de condemna, garantia que davant d'un particular no es ni de bon tros la mateixa. D'altra banda, la migradesa de reclamacions per ofegaments esdevinguts a piscines de comunitats de veïns o urbanitzacions privades es pot deure a que aquells que han de demandar solen ser, a més de part de la mateixa urbanització, conscients de la seva pròpia negligència.

Un altre element que sembla incentivar la demanda contra l'administració és la idea, expressada en diversos motius de cassació de les sentències analitzades, que l'existència d'un règim de **responsabilitat objectiva** ha de facilitar molt l'èxit de la demanda. Però, el TS argumenta en diverses sentències que la responsabilitat objectiva, o la també anomenada progressiva objectivització de la culpa, no fa desaparèixer del tot l'element de la culpa (perviu doncs el "*necesario reproche culpabilístico*") i fonamenta en diverses ocasions, tot i que amb confusió contínua entre causalitat, imputació objectiva i imputació subjectiva, el trencament del nexa causal per la manca de negligència del demandat. Així, tot i que el règim legal és el de la responsabilitat objectiva trobem afirmacions com la següent en

diverses sentències (n. 1, 5, 12 i 17): "*Es cierto que la responsabilidad extracontractual originariamente basada en el elemento subjetivo de la culpabilidad ha ido evolucionando hacia una concepción objetivadora, sin embargo ésta no ha revestido caracteres absolutos y en modo alguno permite la exclusión sin más y en beneficio del perjudicado del principio de responsabilidad por culpa a que responde nuestro ordenamiento positivo...*".

a) causes i conseqüències

Darrera dels 53 casos trobem **27 morts**. D'aquests **17 són menors d'edat**. En dos casos més semblen ser-ho però la sentència només especifica, com fa també, en 5 casos més que la demanda es presentada pels pares de la víctima. En un altre cas la víctima té 19 anys i en els casos restants l'edat, tot i no especificar-se, sembla superior, en referir-s'hi les sentències com a marits i pares dels demandants.

La causa concreta de l'ofegament no s'especifica en la gran majoria de casos. Així, en 10 casos sabem únicament que la mort la causa l'asfixia per immersió però sense que s'esmenti quina és la situació que provoca l'asfixia (casos n. 2, 8, 20, 23, 25, 29, 31, 44, 47 i 53). En alguns altres casos sí que tenim un coneixement més concret: en primer lloc, podem destacar situacions generades per la pròpia víctima: una aposta sobre resistència (n. 1), el buceig de banda a banda de la piscina (n. 16) i, tot i no provar-se, no es descarta un possible exercici d'apnea subaquàtica (n. 36). En quatre casos (n. 3, 7, 30 i 39) la causa apunta a talls de digestió. En segon lloc, trobem pèrdues de coneixement: en dos casos (n. 9 i 24) en relació amb patologies prèvies que poden proporcionar algun aclariment, mentre que en un altre (n. 34) l'estat de salut precari de la víctima es descarta com a causa de la pèrdua de coneixement i en un altre (n. 40) no hi ha cap patologia relacionable. En tres casos trobem l'accident més típic amb els nens més petits: caiguda a la piscina (n. 48, 49 i 51). I, en la resta de casos la causa és la següent: succió d'un filtre (n. 32), caiguda a piscina en construcció (n. 26), intoxicació de gas clor (n. 38).

Hi trobem també **12 casos amb lesionats greus**. En aquesta mena de casos la causa més destacada és el llançament de cap per part de la víctima en una zona de la piscina de poca profunditat (n. 12, 13, 17, 41, 42 i 52). Les conseqüències esmentades són la tetraplegia (n. 12 i 17), la paraplegia (n. 13), una tetraparèsia espàtica molt severa (n. 41) i una lesió medul·lar amb luxació permanent de les vèrtebres C4-C5 (n. 52).

En el cas n. 42 la lesió, tot i semblar greu, no s'especifica. En la resta de supòsits trobem lesions diverses amb les següents causes: dues pèrdues de coneixement que causen lesions cerebrals (n. 15 i 22), una caiguda violenta en relliscar amb una bossa de plàstic (n. 6), una topada amb estructura exterior de vidre (n. 19), diverses intoxicacions per gas clor (n. 38) i un cas similar als del grup anterior: la caiguda accidental a la piscina d'un menor de curta edat (n. 37).

En els **15 casos restants** es produeixen **lesions menys greus** degudes a relliscades (n. 5, 11, 33, 43 i 46), al mal estat de les instal·lacions (n. 10, 14, 18 i 35) o al mal manteniment (intoxicació gas clor, n. 38 i 45). En dos casos es produeixen lesions per la caiguda d'una persona sobre una altra que s'està banyant (n. 4 i 50) i en un altre la lesió es produeix a causa que un grup de banyistes està jugant amb una pilota (n. 21).

b) distribució de casos segons titularitat de la piscina

Dels 53 casos **31** corresponen a piscines de titularitat pública, **16** a piscines privades d'ús col·lectiu i **6** a piscines privades d'ús privat.

En les piscines de **titularitat pública** la pràctica totalitat de casos es produeix en instal·lacions **municipals** (28 casos, 90%) i només 3 en piscines titularitat d'alguna altra administració (Comunitat Autònoma en els n. 13 i 22, i *Consejo Superior de Deportes*, n. 28).

D'entre les instal·lacions municipals es destaca que la gran majoria de casos es produeixen en piscines de ciutats i pobles de relativament poca població. Suficient, potser, per tenir una piscina municipal, que probablement és l'única que existeix al municipi, però potser no del tot per mantenir-ne tots els serveis necessaris. Així, trobem els municipis següents (amb indicació de la seva població. Font: www.ine.es): Azuqueca de Henares (18.592), Cieza (31.725), El Arahal (18.431), Crecente (3.062), La Rinconada (27.673), Cimanas de Vega (704), Petrer (28.223), Galdakao (29.417), Arroyo de la Encomienda (3.098), Berriozar (5.445), Alberic (9.150), Torrijos (9.969), Molina de Segura (43.097), Godella (11.058), Medina de Rioseco (5.001), Manises (25.912), Antas de Ulla (2.800), Mota del Cuervo (5.445), Alborea (803) i Pola de Lena (13.901). D'aquests 20 municipis 10 estan per sobre dels 10.000 habitants i els altres 10 per sota, 2 dels quals tenen menys de 1.000 habitants. Una d'aquestes petites ciutats, Medina de Rioseco (Valladolid) es destaca ja que té 2 casos (n. 21 i 30). La resta (6 casos) es produeixen a capitals de molta més població. Es destaca especialment Madrid (2.879.052) amb tres casos (n. 19, 24 i 27) i les altres són Saragossa (603.367), Badajoz (136.613) i Toledo (67.617). Un element que podria ser objecte d'estudi és la cultura de la població en relació amb l'aigua que pot tenir la població dels municipis on es produeixen aquesta mena d'accidents i el volum relatiu de la seva utilització ja que poques d'aquestes poblacions tenen mar i moltes el tenen a molts quilòmetres.

Pel que fa als **16 casos de piscines privades d'ús col·lectiu** en trobem 7 que es produeixen en clubs privats (casos n. 34, 35, 36, 39, 41, 43 i 46), 3 més en piscines privades explotades per particulars (n. 44, 45 i 47). Dos casos es produeixen en instal·lacions utilitzades per a colònies infantils (n. 38 i 40), dos més en parcs aquàtics (n. 33 i 37) i un altre en un bar que instal·la una piscina al jardí (n. 42). Només apareix un cas esdevingut en un hotel (n. 32).

En el cas de les **piscines privades d'ús privat** només trobem **6 casos**. D'aquests 2 es produeixen en una casa situada dins d'una finca amb jardí on està la piscina (n. 48 i 49), un en una antiga piscina d'una finca privada adquirida per una associació (n. 51), tres en urbanitzacions (n. 50, 52 i 53).

c) casos guanyats i casos perduts

Dels 53 casos analitzats la part demandant obté alguna cosa, és a dir, una **victòria** total o parcial en **36 (68%)**, mentre que la demanda és desestimada en els 17 restants (32%). En **25 casos** (69,5% dels guanyats, 42,7% del total) s'aprecia alguna mena de **negligència en el servei de socorrisme**.

La resta de casos guanyats es fonamenten en el mal estat de les instal·lacions (6 casos, 16,7% dels guanyats, 11,3% del total) o bé en la negligència respecte dels sistemes de manteniment de l'aigua (4 casos, 11,2%; 7,5%). En el cas restant (n. 51) la negligència és del guardador del menor.

En els casos perduts la **culpa exclusiva de la víctima** és la causa comú de la derrota en apreciar-se en 11 casos (64,7% dels perduts i 20,7% del total).

En la resta de casos perduts només en 2 (11,7%; 3,8%) l'accident s'atribueix a un cert risc normal d'accident i en uns altres 3 (17,6%; 5,7%) a problemes processals. L'altre cas perdut (n. 32) té l'especialitat de ser una absolució penal.

En piscines de **titularitat pública** els demandants obtenen una victòria en 22 casos (71%) i una derrota en 9 (29%). La victòria és total (respecte dels danys que el Tribunal considera indemnitzables i per la quantia que fixa) en 18 casos (n. 2, 4, 6, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29). En els 4 restants la victòria és parcial ja que s'aprecia concurrència de culpes.

Així, per banyar-se sense haver acabat de fer la **digestió** (n. 3, 7, 30) i per manca de vigilància suficient per part dels acompanyants de la víctima (n. 24). En els casos de digestió es pot destacar a més, que tot i ser circumstàncies similars, els percentatges de culpa que atribueix el tribunal no són coincidents en cap dels tres casos: així, en el primer s'atribueix el 60% a la víctima i el 40% a la piscina; en el segon el repartiment és aproximadament 75%-25% i en el tercer es fa al 50%.

Entre els **9 casos perduts** pels demandants podem destriar tres supòsits diferents. Els més destacables són, en primer lloc, els 5 casos en què es considera que existeix **culpa exclusiva de la víctima**, és a dir, el tribunal atribueix en exclusiva les conseqüències de l'accident a la víctima en considerar que l'ha provocat únicament ella amb la seva conducta culposa o irreflexiva.

Això ho trobem en el cas de l'aposta entre un grup de menors per veure qui aguanta més temps sota l'aigua (n. 1), en el cas del menor que entra a les instal·lacions d'una piscina en obres (n. 26) i en dos casos de llançament del banyista de cap a la piscina: a la zona menys profunda (n. 17) i en confondre piscina infantil amb la d'adults (n. 12). En un altre cas (n. 8) s'atribueix exclusivament la culpa als acompanyants de la víctima. En segon lloc, trobem una altre cas (n. 5) en què es considera que sense haver de parlar de culpa exclusiva de la víctima l'accident es deu a una circumstància que s'ha de considerar normal en una piscina com és que a la vora de la piscina hi hagi aigua amb el conseqüent risc de relliscar. I, en tercer lloc, les derrotes es deuen al que podríem anomenar problemes processals: recurs extemporani (n. 31), no esgotament de la via prèvia (n. 20), error en la tria del demandat (n. 13).

En les piscines de **titularitat privada i ús col·lectiu** els percentatges es mantenen molt similars: les victòries són 11 (69%) i les derrotes 5 (31%).

Els **casos guanyats** totalment són 9 (n. 33, 34, 35, 37, 38, 40, 44, 45 i 47). En els altres dos s'aprecia la **concurrència de culpes** en casos en què el dany es produeix en llençar-se el banyista a una piscina amb poca profunditat: en un considerant que el banyista assumeix, en certa mesura, el risc d'accident i hi contribueix (n. 41) i en l'altre el consum de begudes alcohòliques contribueix a que no pugui adonar-se de l'escassa profunditat de la piscina portàtil on es llença (n. 42).

De les cinc derrotes es considera **culpa exclusiva de la víctima** en tres: el supòsit del socorrista que s'ofega a la piscina on està treballant (n. 36), el cas d'un major d'edat que es banya en plena digestió (n. 39) apreciant en el cas l'actuació correcte dels socorristes, i el del banyista que rellisca

anant mal calçat (n. 46). El cas considerat no generador de responsabilitat és aquí el del banyista que ensopega amb un pot de bronzejador (n. 43). El cas n. 32 té l'especialitat d'estar plantejat davant de la jurisdicció penal, cosa que probablement explica la derrota. No explica però suficientment la manca de declaració de responsabilitat civil, cosa que és possible que el TS revoqui o bé que en un plet posterior sigui admesa, ja que sembla clara la seva fonamentació en tractar-se d'una menor que s'ofega a una piscina en quedar atrapada amb un filtre que la succiona quan sortia de l'aigua. L'actuació del socorrista, la possibilitat que el seu nombre no fos suficient i el possible mal estat de les instal·lacions no són tingudes en compte en aquest sentit sinó que es judiquen en aquest cas per descartar la imputació d'imprudència temerària amb resultat de mort.

En les piscines de **titularitat privada i ús privat** es produeix un repartiment al 50%, 3 victòries i 3 derrotes.

En els **casos guanyats** s'aprecia la manca de socorrista en una piscina que pertany a una urbanització en dos casos (n. 50 i 53), tot i que en el primer s'aprecia també la concurrència de culpes amb els pares del menor causant de l'accident, mentre que en l'altre (n. 51) s'aprecia negligència en la vigilància del menor per part de qui la tenia encarregada. Mentre que en els **casos perduts** es considera l'existència de culpa exclusiva de la víctima (n. 52) que es llença de cap a la piscina i es colpeja amb el fons, i en els altres dos (n. 48 i 49) es considera que la cura del menor ofegat anava a càrrec precisament del demandant.

d) Negligència dels socorristes i mal estat de les instal·lacions

En la majoria de casos les instal·lacions compleixen la normativa que obliga a disposar de socorristes. La normativa es mostra, però, insuficient ja que el seu compliment no permet eliminar o reduir significativament el nombre d'accidents en bona mesura ja que continua utilitzant criteris establerts a finals dels anys 50 i principis dels 60 quan avui en dia les circumstàncies han canviat considerablement. Només en dos dels 53 casos analitzats **no hi havia socorrista a la piscina** (n. 30 i 53) i només en uns altres dos (n. 24 i 50) no n'hi havia el nombre suficient.

En tres casos més l'incompliment del nombre es combina amb la negligència dels que efectivament estan prestant els seus serveis (n. 15 i 28) i en dos més (n. 29 i 47) fa de socorrista un noi que, en el primer, realment és el vigilant i no té cap habilitació per fer de socorrista i, en el segon, és el fill del propietari de la piscina, sense tenir, tampoc, cap capacitat acreditada per fer de socorrista.

El fonament principal per tal d'apreciar responsabilitat civil es trasllada doncs dels incompliments de la normativa a la **negligència dels socorristes**. Aquesta s'aprecia normalment per **omissió** i no pas per una actuació positiva incorrecte, en no estar al seu lloc vigilant adequadament i en disposició de poder auxiliar els banyistes en qualsevol moment.

Les circumstàncies concretes de la **negligència omissiva del socorrista** són: estar xerrant amb uns amics a les immediacions de la piscina (n. 9), trucant per telèfon (n. 16) o bé estar a un hort proper a la piscina (n. 47). En altres casos només sabem que el socorrista apareix massa tard (n. 15).

En altres casos la negligència s'aprecia respecte de la **vigilància incorrecta** que duu a terme el socorrista: així, per no evitar que un grup jugui amb una pilota (n. 21), no estar a la piscina i no evitar que nens juguin a empentar-se (n. 4). O bé per vigilància incorrecte pel que fa a la seva

funció específica: socorrista que no s'adona que un adult s'ofega a la piscina d'adults mentre vigila la d'infants estant d'esquena a l'altre vas (n. 34). Aquí podem afegir el cas n. 22 ja que tot i tractar-se de personal privat d'una escola les seves funcions eren homologables.

En un altre grup podem situar **l'actuació positiva incorrecte** per part del socorrista: així, per introduir-se a piscina amb grup de menors sense assegurar-se que tots saben nedar i posar-los també a tots un salvavides (n. 40), o bé per no actuar amb la rapidesa necessària després de ser advertit (n. 23) o per no estar suficientment atent i no observar la caiguda d'un nen a una piscina (n. 37).

En una altre sèrie de casos **la negligència del socorrista es combina amb altres incompliments** d'obligacions reglamentàries per part del titular de la piscina, cosa que, sens dubte, contribueix a fonamentar-ne la responsabilitat. Així, la manca d'infermeria, oxigen i aparells de respiració artificial (n. 16 i 29), la falta de personal mèdic (n. 15), la manca, esmentada més genèricament, de mitjans d'atenció als accidentats (n. 53), la manca de claredat del fons de la piscina (n. 23 i 37), la manca de salvavides suficients (n. 28). Els pares tenen també algun paper quan es tracta de menors que causen les lesions a altres menors: així, en dos casos s'aprecia negligència del socorrista però conjuntament amb la les pares (n. 4 i 50).

L'altre fonament rellevant de la imputació de responsabilitat en aquests casos és el **mal estat o manteniment de les instal·lacions**. Així, els paviments massa relliscosos que fan relliscar els usuaris (n. 11, 18, 33 i 35), la presència d'una bossa de plàstic (n. 7) o un passamans trencat (n. 10).

En aquest grup hi podem incorporar també els casos en què els danys es provoquen pel mal estat o la negligència en la manipulació dels sistemes de depuració de l'aigua. És especialment tràgica la intoxicació de diversos menors (n. 38) deguda a la cloració negligent que es fa manualment i en un recipient brut. Trobem també la barreja defectuosa d'aigua i clor (n. 45) i la presència de productes químics no especificats (n. 27) o bé, el mal estat dels conductes o instal·lacions (n. 14).

I, els casos d'incompliments més genèrics de les condicions de la instal·lació o de mesures de precaució: permetre el bany quan la piscina està formalment tancada (n. 2), tenir una estructura de vidre que envolta la piscina (n. 19), no impedir l'entrada d'un menor a la piscina d'adults (n. 28). En tres casos més s'esmenta alguna mena d'incompliment però no s'especifica (n. 3, 25 i 44).

e) Concurrència de culpes

L'anomenada concurrència de culpes és apreciada en 6 casos (16,7% dels guanyats i 11,3% del total) comportant, com és sabut, una reducció important en la quantia de la indemnització que rep la víctima en entendre que ella mateixa contribueix a la causació dels danys pels quals reclama.

Aquesta circumstància però no se sol apreciar únicament en relació amb una actuació negligent d'un socorrista sinó que normalment s'aprecia en relació amb la manca de socorristes suficients (n. 7, 24) o amb la inexistència de socorrista (n. 30) o bé en relació amb alguna altra mena d'incompliment per part del titular de la piscina com permetre el bany més enllà de l'horari permès i quan ja no hi ha socorristes ni il·luminació suficient (n. 41) o instal·lar una piscina portàtil sense cap mesura de seguretat (n. 42). En el cas restant (n. 3) la sentència no especifica amb quina culpa del titular de la piscina es compensa la de la víctima.

En dos casos 3 i 7 la culpa concurrent de la víctima es deu a banyar-se estant en procés de digestió. Precisament en aquests casos el percentatge atribuït a la víctima és superior al 50% (60% i 75% respectivament), cosa que pot qüestionar la imputació de responsabilitat al titular de la instal·lació. D'altra banda, els tribunals consideren més negligent aquesta conducta que no pas altres com el llançament irreflexiu de cap a una piscina (n. 41 i 42). En el primer el repartiment és al 50%, mentre que en el segon el tribunal no esmenta cap xifra ni les quanties demandada i atorgada. En el cas n. 24 s'aprecia culpa concurrent, xifrada també al 50%, dels acompanyants d'un disminuït psíquic que no el vigilien especialment.

f) la culpa exclusiva de la víctima

Pel que fa a la culpa exclusiva de la víctima aquesta s'aprecia clarament en un total de 9 dels casos perduts pels demandants (53%, 17% del total). Les circumstàncies són: aposta de resistència sota l'aigua (n. 1) i possible exercici d'apnea (n. 36), negligència dels acompanyants (n. 8), accés a piscina en construcció (n. 26), tall de digestió (n. 39), caiguda anant mal calçat (n. 46) i el llançament de cap a una piscina (n. 12, 17 i 52).

Pot sobtar-nos d'entrada que dues circumstàncies es repeteixen aquí en haver estat ja esmentades en casos de concurrència de culpes (digestió i llançament de cap). Ja sabem però que la culpa de la víctima és independent de la del demandat. I, en aquests casos, al mateix temps que s'aprecia la de la víctima es nega la del demandat (n. 1, 8, 17, 39, 46, 52). Els tribunals semblen reforçar doncs la seva apreciació, que en principi hauria de tenir un major accent causal en el fet que la piscina complia amb les obligacions pel que fa als socorristes, aquests estaven al lloc que els hi tocava i que les instal·lacions estaven en un estat correcte. Així, es declara en paral·lel l'actuació diligent o correcte dels socorristes i el compliment de la resta d'obligacions reglamentàries. Això sembla indicar que en aquests casos un petit incompliment per part de la instal·lació, tot i que no tingui influència causal, seria suficient per entrar a valorar una possible concurrència de culpes. Si comparem els casos de digestió i llançaments de cap les circumstàncies concretes ho mostren clarament: així, la digestió no és culpa exclusiva de la víctima en els casos on s'aprecia algun incompliment per part de la piscina com és que no hi hagués socorrista (n. 30) o que el seu nombre no fos suficient (n. 7), mentre que sí que es considera en el supòsit en què el TS afirma la diligència del servei de socorrisme (n. 39). El mateix es pot afirmar en els dos casos de llançaments de cap a piscines d'un bar: es tracta de culpa exclusiva (n. 12) quan la víctima es llença a la piscina que estava tancada accedint-hi des del bar on participa en una festa d'aniversari mentre que és culpa concurrent en el cas (n. 42) que la piscina ha estat instal·lada pel propietari del bar. Igualment s'aprecia culpa exclusiva de la víctima en el cas (n. 17) de llançament de cap a piscina en funcionament i ben senyalitzada i il·luminada mentre que es tracta de culpa concurrent (n. 41) en el cas de piscina mal il·luminada en què el titular permet el bany després del seu tancament al públic.

En els casos n. 48 i 49 no s'esmenta pròpiament la culpa exclusiva ja que en tots dos casos es tracta d'una caiguda d'un menor a una piscina privada, finca veïna i finca pròpia (cedida en precari). Sembla doncs que en aquests casos en no haver-hi cap mena de culpa possible del demandat amb qui comparar es parla únicament de culpa pròpia del demandant en ser precisament ell qui havia de vetllar pels menors ofegats. En el primer però el fonament és la negació del nexa de causalitat i en el segon, al mateix temps que s'afirma la culpa pròpia del demandant es nega la del demandat. Sí que s'esmenta en canvi en el cas n. 8 en referència a la conducta culposa dels acompanyants del menor.

En dos casos (n. 1 i 26) destaca l'apreciació de la culpa exclusiva, sense cap mena d'aclariment, en relació a menors d'edat. En el primer no consta l'edat, però es tracta d'un

grup de menors jugant a la piscina a resistir sota l'aigua, mentre que en el segon es tracta d'un menor de 14 anys que, tot i haver estat advertit anteriorment, s'introdueix a una piscina en obres. En el primer cas, però, no sembla prou fonamentada l'apreciació de la culpa exclusiva de la víctima ja que en altres casos (n. 4, 21 i 50) es fonamenta la culpa concurrent del socorrista en no haver advertit i evitat la realització de conductes que impliquen un risc d'accident. En el segon sembla clar que el grau de coneixement del menor permet considerar que té clarament capacitat de ser culpable.

Destaca que hi ha molts pocs casos en què es consideri que l'accident es produeix degut al **risc normal d'accident en una piscina**. Això s'aprecia únicament en dos casos (n. 5 i 43). En el primer ja que el demandant al·legava que hi havia aigua a la vora de la piscina i en el segon ja que el demandant ensopega amb un pot de bronzejador.

g) quanties

Sense que probablement sigui una especialitat del grup de casos esdevinguts a les piscines sobta la diferència entre les indemnitzacions fixades en casos amb causes i conseqüències força similars. La disparitat, tot i tenir en compte les diferents dates de les reclamacions i de les sentències i algunes altres dades com l'edat de les víctimes, és frapant.

Així, les **indemnitzacions per mort** van des d'un milió de pessetes (n. 47) per un menor de 14 anys d'edat (sentència de 1984) fins a 14.450.959 ptes (n. 25) per un major d'edat a favor de la seva vídua. Altres xifres són: menor de 7 anys (n. 40): 13 milions; menor (edat no especificada): 11,5 milions (n. 2); menor (n. 9): 11 milions; menor de 14 anys (sentència de 1993): 4 milions (n. 23); menor d'11 anys (mort l'any 1977, sentència de 1988): 3 milions (n. 29).

Pel que fa a les lesions més greus les indemnitzacions són de 30 milions (n. 41) per una tetraparèsia espàtica molt severa, essent aquesta xifra el 50% dels danys indemnitzables en aplicar la concurrència de culpes al 50% i de 23.329.295 ptes (n. 15) per lesions cerebrals greus (pèrdua de memòria auditivoverbal del 50%).

ANNEX I

Resum dels casos

1. Piscines de titularitat pública

1. **SAP, civil, 11.1.2001, Guadalajara** (AC 1156; MP: I. Serrano Fías). *Ahmed R., Rabha M. i altres vs. Rubén H.A., José Luis S.S. i "Zurich Cía Aseguradora"*. Un menor, del que no s'especifica l'edat, morí a la piscina mentre jugava amb un grup d'amics apostant sobre qui aguantava més temps submergit. No s'aprecia cap negligència en l'actuació dels socorristes demandats que no s'adonen de la creació del risc ja que des de la seva posició no veuen el fons de la piscina on està el noi, veuen als altres membres del grup comportar-se normalment, fins i tot rient en algun moment, i actuen diligentment en el moment en què són avisats. Es considera culpa exclusiva de la víctima que crea el risc el qual, a més, es produeix en unes circumstàncies que no el fan advertible per part dels socorristes. Tot i tractar-se d'una piscina municipal titularitat de l'Ajuntament d'Azuqueca de Henares els demandats són únicament els socorristes i l'asseguradora, motiu pel qual no prospera, d'altra banda, l'excepció d'incompetència de jurisdicció.

2. **SAP, civil, 24.1.2001, Sevilla** (AC 426; MP: V. Nieto Matas). *José Manuel M.S. vs. Ajuntament de Los Palacios, "Assicurazioni Generali" i "Ceproman SL"*. El fill del demandant morí en ofegar-se a la piscina de les instal·lacions esportives municipals mentre s'hi desenvolupava un campionat de futbol sala. La piscina, que estava tancada al públic, es comunicava amb la pista on es duia a terme la competició de futbol sala i tenia les portes obertes, cosa que va permetre que el jove hi accedís. A més, diversos grups de joves, participants de la competició de futbol sala, estaven acampats al costat de la piscina i s'hi banyaven. S'aprecia responsabilitat de l'Ajuntament per tolerar que grups de joves es banyessin a la piscina sense preveure cap mesura per evitar el risc de producció d'alguna mena d'accident. Es confirma la condemna a l'Ajuntament i la seva asseguradora a pagar una indemnització de 11.579.000 ptes més interessos respecte l'asseguradora.

3. **STS, 1a S, 26.4.2001** (RAJ 3363; MP: J.M. Martínez-Pereda Rodríguez). *Douzi B. vs. Ajuntament de Cieza (Múrcia)*. El fill de demandant morí ofegat a la piscina municipal. El TS aprecia concurrència de culpes: víctima (60%) per ficar-se a la piscina abans d'haver acabat de fer la digestió. La responsabilitat de la piscina no queda argumentada en la sentència, sembla, però, que se li atribueix ja que el tall de digestió no queda totalment provat. La indemnització és de 6.400.000 ptes (el 40% dels 16 milions demandats).

4. **SAP, civil, 28.6.2000, Sevilla** (AC 1965; MP: F. Sanz Talayero). *María de los Angeles L.M. vs. "Previsión Española SA", Francisco A.M., Carmen P.B., Francisco G.R. i Dolores G.G.* La demandant patí una lesió mentre es banyava a la piscina municipal de El Arahal quan li caigué a sobre un menor que estava jugant amb un altre a empenyar-se a la vora de l'aigua. S'aprecia concurrència de culpes entre els pares del menor que donà l'empenta

per manca de vigilància suficient i els socorristes ja que en el moment de produir-se els fets no n'hi havia cap a la zona de bany, cosa que es qualifica de negligència, motiu pel qual no aturen la creació de risc d'accident per part dels menors i assisteixen amb retard a la lesionada, que es treta de l'aigua i assistida en un primer moment per altres banyistes. L'Audiència confirma la condemna a l'asseguradora de l'Ajuntament (no demandat) i als pares del menor a pagar solidàriament una indemnització de 1.046.000 ptes, més interessos al 20% respecte de l'asseguradora. Els altres codemandats són absolts.

5. **SAP, civil, 10.2.1999, Pontevedra** (AC 3672; MP: C. Bóveda Soto). *Antonio Jesús M.L. vs. Ajuntament de Crecente i "Cía de Seguros AGF Unión y el Fénix SA"*. L'actor pateix un accident en relliscar a la vora de la piscina municipal quan s'hi va a llençar. No s'aprecia cap mena d'incompliment en les mesures i materials de les instal·lacions: la relliscada es produeix a causa de l'aigua que hi ha a la vora de la piscina, qüestió absolutament normal i que no suposa cap incompliment.

6. **SAP, civil, 26.2.1999, Badajoz** (AC 7968; MP: M. Madrigal Martínez-Pereda). *Julián A.S. vs. "Caja de Previsión y Socorro SA (Aegón)"*. Acció directa de la víctima contra l'asseguradora de la piscina municipal "La Granadilla" de Badajoz a conseqüència de les lesions patides quan després de relliscar a la vorera de la piscina amb una bossa de plàstic hi cau violentament i es colpeja. La demanda és estimada fixant la indemnització en 25 milions de ptes més interessos legals incrementats en el 50%. L'Audiència admet una possible concurrència de culpes però remet la seva possible apreciació a la jurisdicció contenciosa.

7. **STS, 3a S, 13.3.1999** (RAJ 3151; MP: J.E. Peces Morate). *Lorenzo L.S i Antonia L.M. vs. Ajuntament de La Rinconada (Sevilla)*. Mort d'un noi de 19 anys ofegat mentre es banyava a la piscina municipal. Concurrència de culpes entre víctima (abundant menjar previ i consum de begudes alcohòliques) i la manca de socorristes suficients d'acord amb les obligacions reglamentàries. La demanda és de 25 milions de ptes per dany moral. Es modera la quantia d'acord amb la concurrència de culpa de la víctima i es fixa la indemnització en 6.000.000 ptes.

8. **SAP, civil, 27.4.1999, Toledo** (AC 1157; MP: J.M. De la Cruz Mora). *Lucía R.M. en representació de la menor Lucía D.E. vs. Javier D.J., "Empresa de Servicios Profesionales Toledo SL", Ajuntament de Toledo i Patronat Esportiu Municipal, "Compañía de Seguros Axa", AGF Unión y el Fénix, Cía. de Seguros y Reaseguros" i "Hércules Hispania SA"*. Mort per ofegament d'un menor a la piscina municipal del Patronat d'Esports de l'Ajuntament de Toledo. No s'aprecia negligència en l'actuació del socorrista i tampoc que no estigués present a les instal·lacions. Els familiars que acompanyaven al menor tenien coneixement de la incompatibilitat entre la pràctica esportiva i una malaltia que patia el menor de la qual tampoc informen al socorrista. S'atribueix la mort exclusivament a la negligència dels acompanyants.

9. **SAP, civil, 13.7.1999, Lleó** (AC 7340; MP: O.M. Cabeza Sánchez). *Dámaso Lamberto T.H., María Rosa C.M., Carlos T.C., Jesús Alfonso T.C. i Edelmiro T.C. vs. Beatriz F.M. i "Assicurazioni Generali SA"*. Mort per ofegament d'un jove que tot i patir una patologia congènita que li pot provocar pèrdues de coneixement té la recomanació mèdica de practicar la natació, cosa que fa quasi a diari a la piscina on s'esdevé la seva mort. En el moment dels fets la piscina està força buida i la socorrista enlloc de vigilar els banyistes es troba a les immediacions de la piscina xerrant amb uns amics. Els pares i germans de la víctima demanden a la socorrista i a l'asseguradora de la piscina municipal de *Cimanes de la Vega*. La demanda és estimada: l'ofegament per immersió provoca a la víctima una anorèxia cerebral entenent l'Audiència que per això és suficient un període d'entre 3 i 4 minuts. S'aprecia doncs negligència de la socorrista considerant que si hagués estat al seu lloc podia haver evitat el resultat. La indemnització és de 9 milions ptes a favor dels pares, 3 a un germà (que l'Audiència rebaixa a 1) i 500.000 ptes pels altres dos germans.

10. **STSJ Aragó, contenciosadministratiu, 13.10.1999** (RJCA 4170; MP: I. Zarzuela Ballester). *Leticia M.M., Dámaso M.D. i Ma Rosa M.V. vs. Ajuntament de Saragossa i asseguradora "Aurora Polar SA"*. Una nena de 9 anys pateix una luxació al dit petit de la mà esquerra en enganxar-se amb un passamans que estava trencat de la piscina del poliesportiu municipal del Parc de bombers on feia un curset de natació. L'Ajuntament incompleix el deure de mantenir les instal·lacions en bon estat. Indemnització de 210.000 ptes més interessos (60.000 per les despeses de cura i 150.000 per seqüeles i dany moral).

11. **SAP, civil, 19.10.1999, Alacant** (AC 8737; MP: J.M. Asencio Mellado). *Carmen S.S. vs. Ajuntament de Petrer (Alacant) i "Aurora Polar SA de Seguros"*. La demandant presentà reclamació pels danys patits en haver relliscat als vestuaris de la piscina municipal. La demanda és estimada en primera instància, cosa que confirma l'Audiència, ja que el paviment era altament relliscós i els entarimats eren inadequats i insuficients. L'Ajuntament no adoptà les mesures adequades per corregir el risc de relliscades. La indemnització és de 3.812.500 ptes més interessos legals incrementats en un 50%.

12. **STS, 1a S, 13.4.1998** (RAJ 2388; MP: E. Fernández-Cid de Termes). *Oscar S.M. vs. Ajuntament de Galdakao (Biscaia), Bilbao Cía. de Seguros i Jon B.L.* Noi de 21 anys que es llença de cap a una piscina infantil en confondre-la amb la d'adults provocant-se tetraplegia. El jove estava al bar-restaurant de la piscina de les instal·lacions del poliesportiu municipal d'Elezalde participant en una festa d'aniversari quan poc després d'arribar-hi accedí a la piscina. La demanda, de 100.000.000 ptes, es desestimada en primera i segona instància, cosa que el TS confirma, tot atribuint l'accident a la culpa exclusiva de la víctima.

13. **STSJ, Canàries, contenciosadministratiu, 17.4.1998** (RJCA 1630; MP: P.B. Moscoso Torres). *José Luis L.L. vs. Comunitat Autònoma de Canàries*. El demandant es lesionà greument (paraplegia) en llençar-se a una piscina que tenia un nivell d'aigua molt inferior al normal a l'hora en què es produïren els fets. La demanda, de 100.000.000 ptes, es

desestimada ja que els fets s'esdevingueren l'any 1976 quan la piscina era titularitat d'una administració diferent de la demandada (*Ministerio de Trabajo*).

14. **STSJ, Castella-Lleó, contenciosadministratiu, 18.9.1998** (RJCA 3399; MP: E. Rivera Temprano). *Marina T.G. i Raquel O.T. vs. Ajuntament d'Arroyo de la Encomienda i "Unión del Duero, Cía. Seguros Generales SA"*. Lesions patides al braç per una menor en una piscina municipal pel mal funcionament del sistema de depuració de l'aigua. Indemnització a favor de les demandants, mare i germana de la lesionada, de 150.000 i de 75.000 ptes respectivament.

15. **STSJ, Navarra, contenciosadministratiu, 20.3.1997** (RJCA 1951; MP: I. Merino Zalba). *Alfredo P.G. vs. Ajuntament de Berriozar*. L'actor patí lesions molt greus (pèrdua d'un 50% de memòria auditivoverbal persistent i tremolor a extremitats superiors) quan en perdre el coneixement mentre es banyava a la piscina municipal s'hi submergí sense que hi hagués cap socorrista vigilant els banyistes. El rescat i la primera assistència la duen a terme altres banyistes mentre que al cap de, com a mínim, cinc minuts apareix un socorrista. A més de la negligència en el servei, la piscina no compleix el nombre de socorristes que havien de prestar els seus serveis d'acord amb l'aforament de les instal·lacions i tampoc disposa d'infermeria. Indemnització de 23.329.295 ptes.

16. **SAP, civil, 9.5.1997, València** (AC 1033; MP: A. Pardo Llorens). *Ma Rosario P.O. vs. Mariano Ch. B., Ajuntament d'Alberic i asseguradora "Zurich"*. Menor de 14 anys, fill de la demandant, que s'ofega a la piscina municipal "La Marquesa" mentre s'hi banyava, un 29 d'agost, tot fent buceig pel fons de banda a banda. El socorrista estava trucant per telèfon i assisteix al menor després de ser avisat per altres banyistes. El retard agreuja les lesions i es considera una actuació negligent. A més, la piscina incomplia altres obligacions reglamentàries en no disposar d'infermeria, ni dispositiu per respiració artificial ni d'oxigen. L'Audiència revoca la sentència d'instància que havia desestimat la demanda i condemna a pagar una indemnització a la mare de 9 milions de ptes, 4 dels quals solidàriament entre el socorrista demandat i l'Ajuntament i els altres 5 als tres demandats.

17. **STS, 1a S, 22.7.1997** (RAJ 5524; MP: J. Almagro Nosete). *Miguel Angel T.B. vs. Emilio B., Ajuntament de Torrijos (Toledo) i "Mapfre Industrial SA"*. L'actor pateix lesions greus (tetraplegia) en llençar-se de cap a la piscina per la zona menys profunda. La il·luminació, senyalització i visibilitat de la piscina era correcte i els serveis de socorrisme també sense que aquestes condicions contribueixin a incrementar el risc de l'accident que s'atribueix a la culpa exclusiva de la víctima.

18. **STSJ, Múrcia, contenciosadministratiu, 6.11.1997** (RJCA 2398; MP: A.A. Sáez Domenech). *María F.V. vs. Instituto Municipal de Deportes de Molina de Segura*. La demandant patí lesions en caure a conseqüència del mal estat de la zona de llançament de la piscina municipal. Indemnització d'1,6 milions de ptes per les lesions i 2,3 per les seqüeles.

19. **SAP, contenciosadministratiu, 12.12.1996** (RJCA 2698, reproduïda també en RJCA 2276; MP: J.F. Méndez Canseco). *María F.P. vs. Ajuntament de Madrid*. El fill, de 8 anys, de la demandant es lesionà greument quan en sortir de la piscina municipal "*El Lago*" topa amb estructura de vidre que envolta la piscina i que es trenca a conseqüència de l'impacte. Indemnització de 7.491.212 ptes a favor del menor lesionat.

20. **SAP, civil, 14.2.1995, València** (AC 226; MP: E. Sánchez Alcaraz). *Ignacio C.R. vs. Ajuntament de Godella*. El fill de 15 anys del demandant morí ofegat en la piscina municipal. L'Audiència revoca la sentència de primera instància, que havia estimat íntegrament la demanda, estimant el recurs de l'Ajuntament, sense entrar en el fons de la demanda, per manca d'esgotament de la via administrativa prèvia.

21. **SAP, civil, 17.3.1995, Valladolid** (AC 431; MP: M.A. Sendino Arenas). *Jerónimo R.F. vs. Ajuntament de Medina de Rioseco; Miguel G.M., Manuel Angel de las C.L., José María G. i Alejandra R.M.* El fill, menor, del demandant resulta lesionat quan, mentre es banya a la piscina municipal, rep l'impacte d'una pilota de tennis a l'ull amb la que estaven jugant un grup de menors que també estaven a l'interior de la piscina. Permetre aquesta mena de jocs a l'interior de la piscina es considera incompliment de les obligacions reglamentàries de vigilància per tal d'evitar accidents. Indemnització de 5.056.000 ptes a càrrec solidàriament de l'Ajuntament, el director de les instal·lacions i el vigilant. No es considera la responsabilitat també dels pares del menor que llança la pilota que causa les lesions ja que es considera que la seva vigilància ha estat traspasada als vigilants de la piscina.

22. **STS, 1a S, 8.2.1994** (RAJ 834; MP: J. Santos Briz). *María de los Angeles S.L. vs. Consejería de Educación, Cultura y Deportes i Consejería de Sanidad y Servicios Sociales del Principado de Asturias i Ministerio de Educación y Ciencia*. Menor amb síndrome de Down pateix lesions greus quan s'ofega a una piscina titularitat de la Conselleria d'Educació demandada però quan hi realitza una activitat organitzada per la seva escola (*Colegio Especial de Latores*), supervisada per professorat i amb personal (privat) també adscrit a l'escola. Manca de diligència del personal adscrit a l'escola. Indemnització de 3 milions de ptes.

23. **STS, 1a S, 2.4.1993** (RAJ 2986; MP: L. Martínez-Calcerrada Gómez). *Teresa L.R. vs. Ajuntament de Manises (València), Manuel Z.A. i Miguel M.C.* Mort d'un menor de 14 anys d'edat ofegat a la piscina municipal. Negligència de l'Ajuntament en no tenir la piscina en condicions (no es veia el fons) i dels socorristes en no actuar amb la rapidesa requerida ni prestar primers auxilis. En primera instància, s'estima la demanda i es condemna als codemandats a pagar solidàriament una indemnització de 4 milions de ptes. L'Audiència i el TS confirmen aquesta sentència.

24. **STS, 3a S, 4.6.1992** (RAJ 4928; MP: M. Baena del Alcázar). *Juan M.A i Aurelia M.H. vs. Ajuntament de Madrid*. Mort d'un nen disminuït psíquic ofegat en una piscina municipal. El TS rebaixa la indemnització concedida en la instància de 8 a 4 milions (la

demanda fou de 10) en apreciar que, a més de l'incompliment del nombre de socorristes (1 enlloc de 2) per part de la instal·lació, també existeix responsabilitat dels acompanyants del menor que, donades les seves característiques, estaven obligats a vigilar-lo especialment.

25. **STS, 3a S, 5.3.1991** (RAJ 1788; MP: M. Baena del Alcázar). *Aurelia R.C. vs. Ajuntament d'Antas de Ulla (Lugo)*. Mort del marit de la demandant a la piscina municipal. Es produeix un incompliment, que el TS no especifica, per part de l'Ajuntament de la normativa de seguretat vigent. El TS estima el recurs i duplica la quantia de la indemnització concedida per la instància fixant-la en 14.450.959 ptes.

26. **STS, 3a S, 26.9.1991** (RAJ 6869; MP: J. Rodríguez-Zapata Pérez). *Luis C.L. vs. Ajuntament de Mota del Cuervo (Conca)*. El fill de l'actor, de 14 anys, va morir ofegat a la piscina municipal a la que havia accedit gràcies a que la tanca que l'encerclava havia caigut parcialment. La piscina municipal, però, encara estava en construcció i tancada al públic. S'aprecia culpa exclusiva de la víctima, la qual havia estat, fins i tot, advertida en dies anteriors de la perillositat d'accedir a la piscina per membres de la policia local.

27. **STS, 3a S, 18.12.1991** (RAJ 9529; E. Escusol Barra). *Juan T.C. vs. Ajuntament de Madrid*. El fill del demandant patí lesions a la piscina municipal de Carabanchel-Aluche que la sentència no especifica tot i que esmenta com a causa dels danys la presència de productes químics a la piscina. El TS confirma la indemnització de 330.000 ptes. fixada per l'Audiència.

28. **STS, 3a S, 25.4.1989** (RAJ 3471; MP: B.S. Martínez Sanjuán). *Angel B.S. i Victorina T.F. vs. Ministerio de Cultura (Consejo Superior de Deportes)*. El fill dels actors, de 12 anys, patí lesions cerebrals greus en submergir-se a la piscina d'adults, reservada a majors de 14 anys, del poliesportiu de Riaño-Langreo. La piscina està jurídicament adscrita al *Consejo Superior de Deportes*, que està integrat en el *Ministerio de Cultura*. A més de l'incompliment assenyalat la piscina no tenia el nombre reglamentari de socorristes ni de salvavides. El TS confirma la sentència de l'Audiència Nacional que atorgà una indemnització de 5 milions als pares per dany moral i d'uns altres 5 al menor per les lesions patides.

29. **STS, 1a S, 10.4.1988** (RAJ 3116; MP: R. López Villas). *Juan T.G. vs. José F.T., José T.G., Maximiliano C.A. i Ajuntament d'Alborea (Albacete)*. Nen d'onze anys d'edat mor, el 24 d'agost de 1977, ofegat a la piscina municipal que disposa d'un jove de 17 anys que fa les funcions de vigilant però que no és socorrista ni té experiència com a tal. La piscina incomplia també altres obligacions en no disposar d'infermeria, de dispositius de respiració artificial ni d'un recipient d'oxigen. El TS revocant les desestimacions anteriors condemna a l'Ajuntament i a *Maximiliano C.A.* (arrendatari de l'explotació de la piscina) a pagar solidàriament una indemnització de 3 milions de ptes.

30. **STS, 1a S, 5.3.1984** (RAJ 1198; MP: J.L. Albácar López). *Máximo C.M. i María Asunción S. de C. vs Ajuntament de Medina de Rioseco (Valladolid)*. Mort del fill dels demandants mentre es banyava amb uns companys a la piscina municipal. El TS aprecia concurrència de culpes: 50% per l'Ajuntament ja que la piscina no tenia socorrista i 50% al banyista que estava en plena digestió. Indemnització de 750.000 ptes.

31. **STS, 3a S, 20.11.1981** (RAJ 5186; MP: V. Marín Ruiz). *Nicanor F.R. i Juana I.M. vs Ajuntament de Pola de Lena (Oviedo)*. El fill dels demandants morí ofegat a la piscina municipal. El TS confirma la sentència d'audiència en apreciar que el recurs presentat és extemporani. No hi ha cap mena de narració de fets.

A aquest llistat hi podem afegir la **Sentència de 20.12.1999 del Tribunal de Conflictes de Jurisdicció**, que resol, a favor de l'Ajuntament, un conflicte plantejat entre un Jutjat de Primera Instància i l'Ajuntament de Beniardà (Alacant) en el cas de la mort d'un home ofegat a la piscina municipal. Aquesta sentència s'origina en la **Interlocutòria de 7.5.1999** de l'Audiència provincial d'Alacant (AC 7028) que mantenia la jurisdicció a favor del Jutjat de Primera Instància. Igualment, la **STS, 1a S, 14.5.1999** (RAJ 3106; MP: A. Barcalá Trillo-Figueroa) que condemna a un advocat per actuació professional negligent a pagar 500.000 ptes en concepte de dany moral als pares (*Domingo I.C i Amelia G.R.*) d'un noi de 17 anys d'edat mort a la piscina municipal de Melgar de Fernamental (Burgos), al quals no assessora correctament sobre la possibilitat d'interposar recurs contra sobreseïment de les diligències penals ni sobre una possible demanda civil per danys contra l'Ajuntament i la seva asseguradora.

2. Piscines de titularitat privada:

a) Ús col·lectiu

32. **SAP, penal, 14.7.2000, Santa Cruz de Tenerife**, (ARP 2666; MP: A. Santana Rodríguez). *Pares de Marta D.F. vs. Julio Antonio M.B (director), Pedro Víctor A.P. (cap de manteniment), Pablo Antonio M.F i Juan B.G. (auxiliars de manteniment) i Seguros La Estrella SA*. L'1 d'agost de 1993, Marta D.F., de 16 anys d'edat, es banyava a la piscina de l'hotel Punta del Rey (Candelaria) havent pagat 600 ptes per fer-ho ja que no estava hostatjada a l'hotel. En un moment en què la jove es disposava a sortir de la piscina s'ofegà en quedar-li atrapat un genoll amb el conducte de filtratge. La instància considerarà que, a més de no complir les obligacions pel que fa als socorristes, la reixa del conducte no estava col·locada correctament i fixà una indemnització de 45 milions de ptes. L'Audiència canvia la narració dels fets provats en considerar raonablement dubtós que la col·locació de la reixa fos incorrecte abans de la producció de l'accident ja que entén que es podia haver trencat precisament a conseqüència d'un cop donat per la jove en el moment de quedar-hi atrapada o quan intentava alliberar-se'n. Es revoca, doncs, la sentència d'instància i s'absol tots els acusats del delicte d'imprudència temerària amb resultat de mort. L'asseguradora també queda absoluta del pagament de la indemnització.

33. **SAP, civil, 18.1.1999, Girona** (AC 2836; MP: J.I. Rey Huidobro). *Matilde J.M. vs. "Cía Aseguradora Fiatc"*. Acció directa de la víctima contra l'asseguradora del parc aquàtic

Waterworld en reclamació per danys a conseqüència de la relliscada patida a la vora d'una piscina infantil de les instal·lacions esmentades. Es prova que diverses persones havien relliscat en el mateix lloc i que el paviment era massa relliscós. La demanda estimada en primera instància fixa una indemnització de 2.051.027 ptes més interessos que l'Audiència confirma.

34. **SAP, civil, 22.2.1999, Biscaia** (AC 404; L.A. Cuenca García). *María E.A. i José Miguel R.E. vs. "Inmobiliaria del Puerto Club Kai-Eder" i "Groupama Ibérica, Seguros y Reaseguros"*. El pare i marit dels codemandants morí en ofegar-se a la piscina del Club codemandat. Quan es produí la immersió de la víctima el socorrista estava vigilant la piscina infantil i, en quedar-hi d'esquena, no pogué veure què succeïa a la d'adults. Això representa un incompliment de les obligacions reglamentàries (1 socorrista per vas en aquestes circumstàncies). L'Audiència confirma la sentència d'instància que condemnà als codemandats a pagar solidàriament una indemnització de 10 milions a la demandant (muller) i de 2 al demandant (fill).

35. **SAP, civil, 22.9.1999, Àlaba** (AC 2080; MP: M. Guerrero Romeo). *Nieves V.G. vs. "Club Náutico de Vitoria" i "Lagun Aro, Cía. de Seguros"*. Ensopegada i caiguda de la demandant a conseqüència del mal estat del ferm del pas fins a la piscina. S'aprecia la manca de manteniment i reparacions necessàries per garantir-ne l'ús de manera adequada. L'Audiència revocant la sentència d'instància estima parcialment els recursos interposats i condemna als codemandats a pagar solidàriament una indemnització que rebaixa de 858.263 ptes a 658.263 ptes més interessos legals.

36. **SAP, civil, 31.7.1999, Segovia** (ARP 8856; MP: L. Brualla Santos-Funcia). *Isidro C.R. i Consuelo LL.G. vs. Casino de la Unión*. Un monitor de natació morí ofegat a la piscina on prestava els seus serveis. El monitor estava a la piscina formant part de l'organització d'una competició que s'hi desenvolupava mentre la piscina restava tancada al públic. No s'aprecia responsabilitat del Casino titular de la piscina on es compleixen totes les obligacions reglamentàries. Es considera culpa exclusiva de la víctima: no avisa a ningú de la seva entrada a l'aigua, la qual, d'altra banda, tampoc ha d'estranyar a ningú ja que es tracta, precisament, d'un socorrista i monitor de les mateixes instal·lacions. S'apunta que la víctima podria haver estat realitzant activitats d'apnea subaquàtica.

37. **STS, 1a S, 30.6.1998** (RAJ 5288; MP: J.L. Albácar López). *Juan L.S. vs "Parque de Atracciones de Zaragoza SA"*. Lesions greus patides per un menor, de 5 anys d'edat i que no sap nedar, en caure a una piscina, que es troba a 15 metres d'on estava en companyia de la seva mare i un matrimoni amic. El vas no tenia l'aigua transparent en haver-se espatllat el sistema de filtratge el dia anterior cosa que provoca que els socorristes, que tampoc s'adonen de la caiguda, no puguin rescatar-la ràpidament ja que no la poden veure. Indemnització de 6 milions al pare (demandant) i de 15 per les lesions patides pel menor.

38. **SAP, penal, 31.7.1998, Orense** (ARP 4334; MP: J. Otero Seivane). *Carlos C.T.F., Aurora de la Paz R.A., Pedro M.G., Juana Teresa P.S., Margarita H.G. i altres vs. Juan Antonio*

O.G., Estación de Invierno Manzaneda SA (MEINSA)", "RCD Cía. aseguradora Banco Vitalicio de España" i altres. Un grup de menors resulten intoxicats per gas clor mentre estan a la piscina climatitzada de les instal·lacions on passen uns dies de colònies. La instal·lació incompleix l'obligació reglamentària de clorar la piscina amb un sistema automàtic i en el moment de fer-ho manualment, uns minuts abans del tancament de la piscina i mentre un grup de menors encara hi està a l'interior, es produeix gas clor que intoxica a 12 menors. Una nena de 10 anys mor i fins a 11 més resulten amb lesions de diversa consideració. Indemnització de 25 milions de pessetes per la mort, 5.840.000 ptes per lesions a un menor, 4.722.000 ptes a un altre, 3.426.000 ptes a un altre, 1.267.500 ptes a un altre i altres quantitats d'entre 48.000 i 18.000 ptes a la resta d'afectats.

39. **STS, 1a S, 2.9.1997** (RAJ 6378; MP: J. Almagro Nosete). *Felisa Mercedes H.R. vs. "Club Natación Las Palmeras SA" i Mutualitat d'assegurances "Mudespa, SA"*. El marit de la demandant morí a la piscina del club "Las Palmeras" per inhibició provocada per un canvi sobtat de temperatura corporal agreujat per trobar-se en ple període digestiu. En primera instància s'havia estimat la demanda apreciant un retard en l'atenció prestada pel servei de socorrisme (que tenia un lloc fix i elevat de vigilància). L'Audiència, però, considerant en tot moment correcte l'actuació del socorrista, la revocà. El TS confirma la sentència d'audiència.

40. **SAP, penal, 16.12.1997, Guadalajara** (ARP 1989; MP: Ma A. Martínez Domínguez). *Cristina N.N. i José Carmelo N vs. Javier M.M., Marta Z.M i altres.* Mort d'una nena de set anys ofegada a una piscina durant un campament d'estiu organitzat per la *Fundación Cooperación y Educación "Funcoe"*. Un monitor s'introdueix a la piscina amb un grup de menors situant-se en la zona de canvi de profunditat però sense fer utilitzar als menors, alguns dels quals no saben nedar, cap mena de flotador. Una nena s'ofega a la zona de menor profunditat en perdre el coneixement i restar submergida no menys de tres minuts sense que el monitor se n'adoni. Indemnització de 13 milions de ptes.

41. **SAP, civil, 18.4.1996, Badajoz** (AC 2058; MP: R. Baliña Mediavilla). *Manuel R.C. vs. "Club San Marcos" i "Zurich Cía. de Seguros SA"*. El demandant, de 22 anys, patí lesions greus (tetraparesia espàtica molt severa) en llançar-se a la piscina del club demandat i colpejar-se el cap amb el fons. L'accident es produí, entre les 22'30 i les 23'30h, després de l'hora de tancament de les instal·lacions (22h). Els encarregats de la piscina toleraven que algunes persones es poguessin estar a la piscina després del seu tancament al públic, tot i que en aquell moment es rebaixava la il·luminació (cosa que no permet a l'accidentat apreciar correctament la profunditat de la piscina pel punt on s'hi llança) i els socorristes deixen de prestar els seus serveis. Els danys es xifren en 60 milions de ptes. En considerar que la víctima contribueix en un 50% a la producció del resultat lesiu la indemnització a pagar es redueix a la meitat. L'Audiència revoca la sentència d'instància, que havia desestimat la demanda, i condemna als demandats a pagar solidàriament una indemnització de 30 milions de ptes més interessos legals.

42. **STS, 1a S, 23.2.1995** (RAJ 1107; MP: G. Burgos Pérez de Andrade). *Santiago E.I. vs. Angel C.G., Pilar M.C. i "Aegón, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros"*. Jove ferit greument en llençar-se a piscina portàtil instal·lada al jardí d'un bar. Concurrència de culpes: manca de mesures de seguretat a la piscina i increment del risc en organitzar un concurs amb premi pel primer client que s'hi llancés i el consum de begudes alcohòliques per part de la víctima que no calcula l'escassa profunditat de la piscina.

43. **SAP, civil, 6.6.1995, Còrdova** (AC 1257; MP: J.R. Berdugo y Gómez de la Torre). *Rafael F.M. vs. "Parque Deportivo Fontanar"*. Lesions patides pel demandant en caure després d'ensopegar amb un pot de bronzejador situat a la vorera de la piscina. No s'aprecia incompliment dels serveis de neteja i manteniment de la piscina: la causa de la caiguda era fàcilment perceptible i evitable per part de l'usuari de la piscina.

44. **STS, 1a S, 29.7.1995** (RAJ 5739; MP: J. Marina Martínez-Pardo). *Magdalena F.F i Antonio M.B vs. Martín H.T., Ignacio i Martín M.P. i "Caja de Previsión y Socorro SA"*. Mort d'un menor a la piscina privada. El recurs de cassació és interposat per l'asseguradora que és estimat parcialment d'acord amb la quantia assegurada.

45. **SAP, civil, 8.11.1995, Burgos** (AC 2581; MP: I. Barcalá Fernández de Palencia). *María Begoña G.M. vs. hereus de Angel M.L. i Manuel N.C.* La demandant patí una intoxicació per inhalació de gas clor mentre es banyava a una piscina d'ús públic a la que havia accedit previ pagament de l'entrada corresponent, a conseqüència de la barreja defectuosa que s'havia realitzat del clor amb l'aigua. L'acció contra el responsable de manteniment (*Manuel N.C.*) es considera extracontractual i prescrita mentre que no així l'acció contra el propietari de la piscina (*Ángel M.L.*) que es considera contractual. Així, es condemna els seus hereus al pagament d'una indemnització de 3.950.000 ptes més interessos legals.

46. **SAP, civil, 28.9.1994, Lugo** (AC 1396; E. Prada Guzmán). *José Antonio G.F. vs. "Club Fluvial" de Lugo*. El demandant es lesionà en caure per les escales de la piscina. No s'aprecia cap incompliment per part del club: el ferm és d'un material antilliscant correcte. Tot i això estava mullat qüestió que s'entén com a normal. No s'admet l'argumentació de l'objectivació de la culpa en relació a la creació d'un risc ja que una piscina no és una instal·lació necessàriament generadora de risc. Les lesions s'atribueixen a la culpa de la víctima que no anava calçat adequadament.

47. **STS, 1a S, 14.6.1984** (RAJ 3242; MP: J. Santos Briz). *José G.J. vs. Manuel M.D.* Noia de 14 anys ofegada a piscina privada explotada pel demandat. El vigilant va haver de ser avisat del que estava passant per altres banyistes. El socorrista era el fill del demandat, la capacitat del qual per fer de socorrista no queda acreditada en el procés. El TS, apreciament l'incompliment de les obligacions reglamentàries, condemna al propietari de la piscina al pagament d'una indemnització d'1 milió de ptes.

Es pot tenir en compte també la **Interlocutòria, penal, 21.12.1999, AP Barcelona** (ARP 270; MP: A. Pons Vives) que resol desfavorablement a la recurrent un recurs de queixa. *Maria Fe O. S.* contra

Interlocutòria d'Instrucció que manté la seva imputació penal per un presumpte delictes d'homicidi per imprudència greu per la mort d'un menor ofegat a una piscina de *Can Dragó* pertanyent a la *Unió Barcelonina d'Activitats Culturals Recreatives i Esportives* (UBAE). L'Audiència desestima el recurs i manté la imputació en considerar que la recurrent, *María Fe O.S.* actuà amb indicis de criminalitat: ella era la responsable d'un grup de 13 menors, d'edats compreses entre cinc i deu anys, als que acompanyà a la piscina esmentada, el 10 de juliol de 1998, estant la piscina molt plena (unes 700 persones) i sense saber si el nen sabia nedar, sense preocupar-se de què utilitzés flotadors l'autoritza a banyar-se. Quan es produeix l'ofegament del menor la recurrent no se n'adona ja que estava prenent el sol, tampoc s'adona de que un banyista avisa al socorrista, ni de que treuen el menor de l'aigua i el duen a la infermeria. La recurrent només s'adona del que ha passat quan des dels altaveus de la piscina es requereix la presència del responsable del menor. L'acusació particular renuncià amb anterioritat a les accions civils i penals contra el socorrista, el secretari general de l'entitat, l'entitat i l'asseguradora després d'haver arribat a un acord pel qual l'entitat es comprometé a pagar 25 milions de ptes.

b) Ús privat

48. **STS, 1a S, 7.9.2000** (RAJ 7127; MP: I. Sierra Gil de la Cuesta). *José Antonio M.F. vs. Angel B.R. i José A.A.* Mort d'un nen de tres anys ofegat en caure a la piscina de la finca privada veïna propietat del demandat. No s'aprecia cap responsabilitat del veí ja que tenia la piscina protegida amb una tanca i es prova que els pares del menor estaven a la finca colindant mentre es produïren els fets.

49. **STS, 1a S, 18.5.1999** (RAJ 3352; MP: R. García Varela). *Juan P.E vs. contra Fernando M.R.* Mort d'una nena menor d'edat a una piscina d'una finca cedida en precari pel demandat que n'és propietari al demandant. No s'aprecia responsabilitat del propietari cedent de la finca: les mesures per evitar l'accident corresponien al demandant com a ocupant de la finca que a més havia de tenir en compte el risc d'accidents en tenir diverses filles de poca edat.

50. **SAP, civil, 24.5.1999, Múrcia** (AC 6153; MP: M. Jover Carrión). *Alfonso G.C. i Aurora A.P. (representants legals de la menor Aurora G.A.) vs. Miguel S.C. i muller (sic) (representants legals del menor José Miguel S.V.), comunitat de propietaris de la urbanització Bellavista, "Santa Lucía SA" i "Caja de Seguros Reunidos, Compañía de Seguros y Reaseguros SA (Caser)".* Una nena menor d'edat s'està banyant a la piscina de la urbanització quan un altre menor es llança a la piscina i li cau a sobre provocant-li, entre d'altres lesions menors, la pèrdua de dues peces dentals. S'aprecia concurrència de culpes: 75% dels pares del menor que provoca les lesions i 25% de la comunitat que, tot i tenir un socorrista, no té mesures suficients per garantir la vigilància i la seguretat dels banyistes en períodes de gran aglomeració com ho fou el moment en què es produïren els fets, un 29 de juliol. L'Audiència confirma la indemnització de 834.000 ptes fixada en primera instància rebutjant els recursos de les asseguradores codemandades que pretenien l'aplicació dels barems establerts a l'Ordre Ministerial de 5.3.1991.

51. **SAP, penal, 1.12.1999, València** (AC 4753; MP: R. Beaus Oficial). *Encarnación B.C. vs. Asociación REMAR, Pablo Z.J., María Teresa F.P., Pablo Ramón P.F. i altres*. La demandant fou admesa en un centre de rehabilitació de drogaaddictes de l'Associació demandada per tal de seguir-hi un tractament. Un dels seus tres fills, de 8 anys, que residien amb ella i la resta d'internes i personal del centre, s'ofegà, només 9 dies després d'haver arribat al centre, en caure a una piscina que era utilitzada pel rec i no tenia cap tanca protectora. Es confirma la indemnització de 12 milions de ptes a favor de la mare establint la responsabilitat civil directa de *Pablo Z.J.* (encarregat dels mitjans materials del centre) i *María Teresa F.P.* (encarregada de les internes i dels nens) i subsidiària de l'associació.

52. **SAP, civil, 14.6.1995, Alacant** (AC 1230; MP: F. Rodríguez Mira). *Fernando C.F. vs. Edificio Residencial "La Gaviota" i "Caja de Seguros Reunidos SA"*. El demandant es lesionà greument (luxació permanent vèrtebres C4-C5 i lesió medul·lar) en llançar-se a la piscina de cap saltant una tanca exterior i colpejar-se amb el fons de la piscina. S'atribueix el dany a la culpa exclusiva de la víctima sense que s'apreciï cap incompliment de les obligacions aplicables a la piscina on es produeix l'accident.

53. **STS, 1a S, 23.11.1982** (RAJ 6557; MP: J.M. Gómez de la Bárcena López). *José I.C. i Trinidad M.S. vs. Urbanización Font-Rubí, representada legalment per José María U.V.* El TS confirma la sentència d'Audiència que rebaixà a 750.000 ptes la indemnització que la Urbanització ha de pagar als pares del mort. La condemna es basa en la negligència del propietari de la urbanització en no disposar de mitjans ni personal de vigilància a la piscina.

ANNEX II

La normativa de les CCAA

- **Obligació per a totes les piscines d'ús públic**

- **Previsió genèrica:**

- **País Basc:** art. 41 del Decret 146/1988, 7 de juny ([BOPV](#), n. 118, 20.6), modificat per Decret 223/1994, de 28 de juny (BOPV, n. 124, 30.6):

"1. Las piscinas de uso colectivo dispondrán de un socorrista titulado con experiencia acreditada en salvamento y primeros auxilios que permanecerá en las instalaciones durante todo el horario de funcionamiento de la piscina. Si la separación entre los vasos o piletas no permitiera una vigilancia eficaz será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de los vasos. Excepcionalmente, aquellas instalaciones de urbanizaciones o comunidades de vecinos de entre 20 y 50 viviendas y que sean de uso privado, podrán ser excluidas de la obligación de disponer de un socorrista durante el horario de funcionamiento, siempre que así lo soliciten y que la comunidad se responsabilice del cumplimiento de las medidas de seguridad para los usuarios de las mismas, que deberán estar recogidas en el Reglamento interno de la instalación, regulado en el artículo 43. La citada excepción se otorgará a través del Libro de Registro Oficial, teniendo para ello en cuenta las condiciones de cada una de las instalaciones. En el supuesto de que desaparecieran las circunstancias que fundamentaron dicho otorgamiento este podrá quedar sin efecto. 2. El personal señalado en el punto anterior estará encargado de la utilización y mantenimiento de un local independiente y adecuado dentro de las instalaciones destinado a la prestación de primeros auxilios. Este local contará con la dotación y equipamientos mínimo señalado en el Anexo V".

A més de la possible exclusió de l'art. 41, l'art. 3 - *a contrario* - exclou les d'àmbit exclusivament familiar i l'art. 4 totes les unifamiliars, les de conjunts immobiliaris o comunitats de veïns fins a un màxim de 20 habitatges i les d'aigües termals, centres d'hidroteràpia i altres amb finalitats exclusivament mèdiques. L'Annex V fou modificat per Decret 171/1993, de 15 de juny (BOPV n. 124, 2.7) tot suprimint la llista d'injectables que hi figurava originàriament com a contingut obligatori de la farmaciola d'urgència.

- **Illes Canàries:** art. 24 de l'Ordre de 2.3.1989 ([BOC](#) n. 38, 15.3):

"En toda piscina pública existirá personal capaz de prestar funciones de socorrismo acuático y primeros auxilios durante el horario de funcionamiento de la misma. Asimismo, al frente de cada piscina pública habrá una persona responsable que, con el carácter de representante de la empresa, tendrá a su cargo la ordenación y cuidado, en general, del buen funcionamiento de los servicios y la observancia de las disposiciones legales de aplicación".

L'art. 2 exclou les piscines d'ús exclusivament unifamiliar, les de banys termals i les destinades a ús terapèutic. En el text del reglament s'esmenten específicament les piscines dels parcs aquàtics (art. 3) i es remet la determinació de les seves característiques sanitàries, pel que fa a les seves mesures, a la Conselleria de Sanitat, Treball i Serveis Socials.

- **Múrcia:** art. 37 del Decret 58/1992, de 28 de maig ([BORM](#) n. 131, 6.6). El text és el mateix que el previst en el mateix article del Decret, derogat, 52/1989, d'1 de juny:

"1. Las piscinas de uso colectivo dispondrán de un socorrista con experiencia acreditada en salvamento y primeros auxilios que permanecerá en las instalaciones durante todo el horario de funcionamiento de la piscina, estableciéndose un sistema de turnos, si esto fuera necesario, para cubrir dicho horario. Si la separación entre los vasos no permitiera una vigilancia adecuada, será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de los vasos. La acreditación que determine la experiencia exigida en salvamento y primeros auxilios, deberá obrar en poder del socorrista durante el desempeño de sus funciones. 2. Dicho personal estará encargado de la utilización y mantenimiento de un local independiente y la adecuado dentro de las instalaciones y destinado a la prestación de primeros auxilios. Este local contará con un cuadro de instrucciones de primera asistencia a accidentados, así como con la dotación y equipamiento mínimo señalado en el Anexo III".

L'art. 3 exclou les piscines d'ús exclusivament familiar, les de banys terapèutics o termals i les de comunitats de veïns. Per aquestes darreres, no obstant, s'habilita a la Direcció General de Salut per aplicar total o parcialment les obligacions del reglament a les piscines que per la seva intensitat d'ús, entre d'altres circumstàncies, suposin un risc per a la salut dels seus usuaris.

- **Navarra:** art. 21.1 del Decret 135/1993, de 26 d'abril ([BON](#), n. 63, 21.5; correcció errades BON n. 77, 23.6):

"Durante el horario expresamente autorizado para el funcionamiento de los vasos, habrá en sus proximidades personal adiestrado en salvamento y socorrismo, en número suficiente y dedicado a estas funciones".

L'art. 1.2 entén com a piscines d'ús públic, i, per tant, sotmeses a obligacions del reglament, les piscines que, amb independència del règim de la seva titularitat, no siguin de caràcter exclusivament familiar, privat o plurifamiliar de menys de vint habitatges. L'art. 2.2 exclou les d'aigües termals, centres d'hidroteràpia i destinades a usos exclusivament mèdics.

La Disposició Addicional primera fa aplicable a Navarra l'Ordre estatal de 1960. El Decret 135/1993 derogà el Decret 100/1987, de 30 d'abril (BON n. 60, 13.5; correcció errades BON n. 67, 29.5) que ja contenia la mateixa obligació en el seu art. 18.

- **La Rioja:** art. 18 del Decret 17/1994, de 12 d'abril ([BOR](#), n. 44, 12.4), no modificat en aquest punt pel Decret 42/1998 (BOR, n. 77, 27.6):

"Las piscinas de uso colectivo dispondrán como mínimo de un socorrista con titulación de Salvamento y Socorrismo, especialidad Salvamento Acuático que permanecerá en las instalaciones durante todo el horario de funcionamiento de la piscina, estableciéndose un sistema de turnos, si esto fuera necesario, para cubrir dicho horario. Si la separación entre vasos no permitiera una vigilancia adecuada será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de los vasos. Al inicio de la temporada el titular o responsable de las piscinas comunicará a la Dirección General de Consumo, la relación de socorristas que tengan contratados".

L'art. 3.2 exclou les piscines dedicades a un ús exclusivament familiar, privat o plurifamiliar de menys de 20 habitatges i les de banys terapèutics o termals. Pel cas de les comunitats de veïns fa obligatori una sèrie d'articles (l'listat modificat parcialment pel Decret 42/1998) entre els que no es troba l'art. 18 però preveu la intervenció de la Direcció General de Consum per aplicar a aquestes piscines l'aplicació total del reglament quan es donin circumstàncies, com el nombre d'usuaris o d'habitatges, que puguin suposar un risc per a la salut dels usuaris.

- **Castella-La Manxa:** art. 24 del Decret 216/1999, de 19 d'octubre ([DOCM](#), n. 66, 22.10; correcció errades DOCM, n. 75, 03.12):

"1. En todas las piscinas objeto de este Decreto existirá durante el horario de funcionamiento establecido por el titular de la misma, un socorrista debidamente titulado en salvamento acuático y con experiencia en materia de salvamento y prestación de primeros auxilios. 2. La Autoridad Sanitaria Provincial podrá determinar la necesidad de más de un socorrista cuando concurran las siguientes circunstancias: a) que la separación física entre los vasos no permita una vigilancia eficaz; b) que el aforo de la piscina, sus dimensiones, naturaleza y vasos existentes exija una mejor vigilancia".

L'art. 3.2 exclou les piscines d'ús familiar, les dedicades exclusivament a ús esportiu i de competició i les de banys termals i centres d'hidroteràpia. L'obligació estava ja prevista a l'art. 20 de l'Ordre, derogada, de 30.5.1988 (DOCM n. 23, 7.6) que, a més feia, aplicable (Disposició Addicional segona) l'Ordre estatal de 1960.

- **Previsió detallada: nombre de socorristes en funció m² superfície piscina**

- **Galícia:** art. 21 del Decret 53/1989, de 9 de març ([DOGA](#), n. 75, 19.4) modificat pels Decrets 173/1992, de 18 de juny (DOGA n. 124, 30.6), i 122/1995, de 20 d'abril (DOGA, n. 90, 11.5):

"1. Todas las piscinas de uso colectivo, excepto las que se contemplan en el apartado tercero de este artículo, deberán tener por lo menos un socorrista con titulación suficiente en materia de salvamento y socorrismo acuático, el cual permanecerá en las instalaciones durante todo el tiempo del funcionamiento de las mismas. Para el caso de piscinas entre 500 y 1.000 metros cuadrados de lámina de agua, el número de socorristas será de dos. Para piscinas de más de 1.000 metros cuadrados de lámina de agua la Consejería de Sanidad y Servicios Sociales fijará para cada caso el número de socorristas necesarios. 2. En el supuesto de que la separación física entre los vasos que conforman la piscina no permitan una vigilancia eficaz de los mismos será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de ellos. 3. De la obligatoriedad de tener socorrista quedarán exceptuadas: a) Las piscinas de hoteles de menos de 200 metros cuadrados de lámina de agua y profundidad inferior a 1,60 metros, que sean para uso exclusivo de los clientes del mismo. b) Las piscinas de comunidades de propietarios de más de 20 viviendas con las dimensiones señaladas en el párrafo anterior. c) Todas las restantes piscinas de uso colectivo de la misma superficie y profundidad que las del apartado a), siempre que el citado socorrista se sustituya por un titulado en primeros auxilios".

A més de les excepcions previstes en aquest mateix article, l'art. 4.2 exclou de l'àmbit d'aplicació del reglament les piscines d'aigües termals, centres d'hidroteràpia i destinades a usos exclusivament mèdics així com les piscines d'ús particular que, d'acord amb l'art. 3 a) són les unifamiliars i les de conjunts immobiliaris o comunitats de veïns fins a un màxim de 20 habitatges.

- **Madrid:** art. 20 del Decret 80/1998, de 14 de maig ([BOCM](#), n. 124, 27.5):

"1. En todas las piscinas se deberá contar con un servicio de socorristas con el grado de conocimiento suficiente en materia de socorrismo acuático y prestación de primeros auxilios, cuya formación será acreditada por el organismo competente. Dicho personal permanecerá en las instalaciones durante todo el tiempo de funcionamiento de las mismas. 2. El número de socorristas será de un mínimo de: a) Un socorrista hasta 500 metros cuadrados de lámina de agua. b) Dos socorristas entre 500 y 1000 metros cuadrados de superficie de lámina de agua por cada vaso, y a

partir de cada 1000 metros cuadrados de exceso, un socorrista más. c) En los recintos donde haya diferentes vasos a efectos de cálculo del número de socorristas, se sumarán todas las superficies de láminas de agua. d) En el caso de que la separación física entre los vasos no permita una vigilancia eficaz, será obligatoria la presencia de socorristas en cada vaso".

L'art. 4 exclou les piscines unifamiliars (definides com a particulars en art. 3a.) i les d'aigües terapèutiques o termals i instal·lacions tipus jacuzzi o similars. També s'exclou de l'obligació les piscines d'ús col·lectiu de comunitats de veïns de fins a un màxim de 30 habitatges. Aquesta reglamentació utilitza el mateix criteri que l'establert en la modificació de la redacció de l'art. 16 de l'Ordre de 25.5.1987 (BOCM, n. 124, 27.5) realitzada per l'Ordre 618/1994, de 21 de juny (BOCM, n. 170, 20.7). La redacció originària es feia conjuntament amb la de l'equip sanitari establint l'obligació d'un servei permanent d'un socorrista a totes les piscines amb l'única excepció de les d'ús exclusivament familiar, terapèutic i termal (art. 2 Ordre 1987).

En el cas la Comunitat de Madrid existeix també una Ordenança de l'Ajuntament de Madrid de 28.1.1999 (BOCM, n. 45, 23.2; correcció errors BOCM, n. 88, 15.4) que estableix, per les piscines d'aquest municipi, l'obligació del servei de socorrisme (art. 36) amb el mateix contingut i les mateixes exclusions (art. 4) que la norma de la Comunitat.

- **Astúries:** art. 22.1 del Decret 25/1997, de 24 d'abril ([BOPA](#), n. 108, de 12.5):

"Las piscinas de uso colectivo dispondrán de un socorrista titulado en salvamento y primeros auxilios con certificación expedida por una entidad reconocida o acreditada para expedir certificados técnicos en la materia y que permanecerá en las instalaciones durante todo el horario de funcionamiento de la piscina: Si la separación entre los vasos o las piletas no permitiera una vigilancia eficaz será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de los vasos. En el caso de vasos de piscina de lámina de agua comprendida entre 500 y 1000 m², deberá disponerse de al menos 2 socorristas. En el caso de láminas de agua de más de 1000 m², el número de socorristas lo fijará la Administración Sanitaria competente en la materia. Los socorristas en servicio de vigilancia no podrán enseñar a nadar mientras los vasos permanezcan abiertos al público, si su lugar no lo ocupa otro socorrista. Las piscinas de uso colectivo privadas, y algunas de las piscinas de uso colectivo público que tengan especiales características, podrán solicitar la excepción de la obligatoriedad de tener un socorrista mediante escrito dirigido a la Administración Sanitaria competente, debiendo colocar inexcusablemente en lugar visible en la zona del vaso, indicación expresa de la ausencia de servicio de salvamento".

Aquesta obligació i el criteris per a la determinació del nombre de socorristes estaven ja previstos d'aquesta manera en l'art. 28 del Decret asturià anterior ja derogat (Decret 45/1991, BOPA, n. 1242, 17.5). La modificació afecta a les exclusions: mentre que la nova norma estableix aquesta clàusula general de possible exclusió per a totes les piscines d'ús col·lectiu privades (conjunts immobiliaris o comunitats de veïns superiors a 20 habitatges i les que pertanyen a societats privades, cases rurals i hotels) i a algunes de les d'ús col·lectiu públic (sense que, però, enlloc s'estableixi quines són aquestes algunes) el Decret derogat exceptuava totes les piscines d'ús col·lectiu que subdividia en comunitàries (conjunts immobiliaris o comunitats de veïns fins a un màxim de 40 habitatges i un aforament de 150 persones) i públiques (les "*pertenecientes a corporaciones, entidades, alojamientos turísticos, sociedades de carácter público o privado, personas físicas y cualquier otra no comprendida en los apartados anteriores*") amb superfície de làmina igual o inferior a 315 m².

- **Castella-Lleó:** art. 25 del Decret 177/1992, de 22.10 ([BOCyL](#) n. 103, 2.6.1993):

"1. Toda piscina de uso público deberá contar, al menos, con la presencia de un socorrista. El número de socorristas que deba tener cada piscina estará en función de la suma total de metros cuadrados de lámina de agua de todos sus vasos, sin contar los de chapoteo, de acuerdo con la siguiente escala: – Piscinas con menos de 1.500 metros de

lámina de agua: un socorrista. – Piscinas con más de 1.500 metros cuadrados de lámina de agua: el número mínimo de socorristas será fijado por el Servicio Territorial de Sanidad y Bienestar Social. 2. En el supuesto de que la separación física existente entre los vasos no permitiera una vigilancia eficaz y completa de los mismos, será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de ellos. 3. Los socorristas deberán ser expertos en técnicas de salvamento, reanimación y prestación de primeros auxilios y realizarán sus funciones con una presencia continuada en la piscina durante todo el tiempo en el que las instalaciones permanezcan abiertas al público. 4. A efectos de determinar la experiencia mencionada en el apartado anterior, será requisito indispensable la posesión de algún título, diploma, certificado o equivalente, expedido por autoridad competente de cualquier organismo, institución de carácter oficial o legalmente reconocida al efecto, Federación deportiva etc. que certifique y garantice los mencionados conocimientos".

El Decret 106/1997, de 15 de maig (BOCyL n. 93, 19.5.97) modifica l'art. 3 del Decret 177/1992 pel que fa a la definició de les classes de piscines incloent com a piscines particulars i, per tant, excloses de l'obligació, totes les piscines de conjunts immobiliaris i de comunitats de propietaris sense mínims d'habitatges ni d'aforament. A més de les particulars, que inclouen també les anomenades d'ús exclusivament familiar privat, l'art. 4 exclou les d'aigües termals, centres d'hidroteràpia i les de finalitat exclusivament mèdica.

- **Obligació per a les piscines a partir d'un mínim de superfície.**

- **Cantàbria:** art. 33 del Decret 58/1993, de 9 d'agost ([DOC](#) n. 174, 1.9):

"Las piscinas incluidas en el ámbito de aplicación de este reglamento deberán contar con personal encargado de la vigilancia de las piscinas titulado al menos en Salvamento y Socorrismo Acuático; título que debe ser expedido por organismo competente. El número de Socorristas estará en función de la superficie de lámina de agua y será al menos el que se indica a continuación: a) Piscina que tengan entre 300 y 500 m². de lámina de agua; contarán con un socorrista al menos durante 4 horas en el horario de máxima concurrencia. b) Piscinas entre 500 y 800 m². de lámina de agua, contarán con un socorrista que deberá estar presente durante todo el tiempo que permanecerá abierta al público la instalación. c) Piscina de 800 y 1500 m². de lámina de agua, el número de socorristas será de dos. d) Piscinas de más de 1500 m². en función de la superficie total de lámina de agua y de la distribución de los vasos de la piscina, la Dirección Regional de Sanidad y Consumo determinará su número. En los recintos donde haya distintos vasos, a efectos de cálculo para el número de socorristas, se sumarán todas las superficies de láminas de agua, exceptuando las infantiles de chapoteo. En el supuesto de que la separación física entre los vasos no permita una vigilancia eficaz de los mismos se aplicará el criterio establecido a cada vaso o grupo de vasos que puedan ser vigilados simultáneamente. El personal dedicado al socorrismo realizará las funciones propias de su puesto de trabajo. Quedan exceptuadas de la obligatoriedad de tener socorrista las piscinas de comunidades de vecinos".

L'art. 2 exclou de l'àmbit d'aplicació del reglament les piscines unifamiliars, d'aigües termals, hidroteràpia i per a tractaments mèdics. Exclou també les de comunitats de veïns fins a 20 habitatges. Les de més de 20 habitatges però, tot i entrar en l'àmbit d'aplicació pel que fa a altres obligacions, queden excepcionades, tal com estableix l'art. 33 de l'obligació de tenir socorrista.

- **País Valencià:** art. 35 del Decret 225/1994, de 7 de desembre ([DOGV](#) n. 2414, 27.12):

"1. Toda piscina de uso colectivo cuya superficie de lámina de agua esté comprendida entre 200 y 500 m², deberá contar con al menos un socorrista con el conocimiento suficiente en materia de salvamento acuático y prestación de primeros auxilios, y con titulación adecuada expedida o reconocida por un organismo o institución oficial. 2. La piscina entre 500 y 1000 m² de lámina de agua deberá tener al menos dos socorristas. La Consejería de Justicia y

Administraciones Públicas indicará en cada caso el número de socorristas que deben tener las piscinas de más de 1000 m² de lámina de agua. 3. Para el cálculo del número de socorristas de una piscina se deberán sumar todas las superficies de lámina de agua de sus distintos vasos a excepción de las de chapoteo. 4. En los casos en los que la separación entre vasos, o forma de los mismos, no permita una vigilancia eficaz, será obligatoria la presencia de un socorrista, como mínimo, en cada vaso. 5. Es obligatoria la presencia en las piscinas de todos los socorristas durante el horario de funcionamiento.

El Decret 97/2000, de 13 de juny (DOGV n. 3774, 19.6) ha modificat l'art. 35 però únicament per atribuir la competència de determinar el nombre de socorristes quan la làmina sigui superior a 1000 m² a la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques en substitució de la de Medi Ambient. L'àmbit d'aplicació exclou les piscines considerades com a particulars (art. 2.3) que són les unifamiliars i les de comunitats de veïns fins a un aforament teòric de 100 persones, excloent del còmput els vasos de xipolleig. L'obligació estava ja prevista per l'art. 28 del Decret, derogat, 61/1990, de 26 de març (DOGV n. 1288, 20.4; correcció errades DOGV n. 1352, 23.6).

- **Andalusia:** art. 25 del Decret 23/1999, de 23 de febrer ([BOJA](#), n. 36, 25.3; correcció errades BOJA n. 65, 8.6):

"1. Toda piscina de uso colectivo cuya superficie de lámina de agua sea de doscientos metros cuadrados o superior deberá contar con un servicio de socorristas acuáticos con titulación válida para el desarrollo de actividades de Salvamento y Socorrismo Acuático expedido por Organismo competente o Entidad privada cualificada. 2. El número de socorristas será de un mínimo de: a) Un socorrista en piscinas cuya lámina de agua esté comprendida entre doscientos y quinientos metros cuadrados. b) Dos socorristas en piscinas cuya lámina de agua esté comprendida entre quinientos y mil metros cuadrados. c) En piscinas de más de mil metros cuadrados de lámina de agua deberá haber un socorrista más por cada vaso o fracción de quinientos metros cuadrados. 3. Para el cálculo del número de socorristas de una piscina se deberán sumar todas las superficies de lámina de agua de sus distintos vasos, a excepción de los vasos infantiles o de chapoteo. No obstante, si la suma de las superficies de lámina de agua de los distintos vasos fuese inferior a doscientos metros cuadrados, se sumarán las de los vasos infantiles o de chapoteo. 4. El Delegado Provincial de la Consejería de Salud, en función de las circunstancias especiales que concurrieran en las piscinas, podrá fijar un número de socorristas distinto del que resulte de aplicar las normas establecidas en los apartados anteriores. 5. Sin perjuicio de lo determinado en los apartados anteriores, cuando la separación entre los distintos vasos no permita una vigilancia eficaz, será obligatoria la presencia de un socorrista, como mínimo, en cada vaso. 6. Durante el horario de funcionamiento, será obligatoria la presencia del personal socorrista en las inmediaciones de los vasos. 7. El personal señalado en este artículo, cuyas funciones consisten fundamentalmente en la prevención vigilancia y actuación en caso de accidentes, así como en la prestación de primeros auxilios, quedará encargado y responsabilizado del mantenimiento del local de primeros auxilios y del armario botiquín a que se refiere el artículo 16 del presente Reglamento".

L'art. 1.2 exclou de l'àmbit d'aplicació del reglament les piscines privades d'ús familiar o plurifamiliars pertanyents a comunitats de veïns de menys de 20 habitatges, les de banys termals, centres d'hidroteràpia i usos mèdics, i també les dedicades exclusivament a usos i competicions esportives. L'obligació estava ja prevista per l'art. 35 del Decret, derogat, 77/1993, de 8 de juny (BOJA n. 63, 15.6).

- **Supòsits especials: superfície i profunditat i nombre d'usuaris**

- **Aragó:** art. 30 del Decret 50/1993, de 19 de maig ([BOA](#) n. 60, 31.5; correcció errors BOA n. 77, 9.7), amb la redacció modificada pel Decret 53/1999, de 25 de maig (BOA, n. 70. 4.6):

"Las piscinas colectivas dispondrán de socorrista acreditado por organismo competente, con el grado de conocimiento suficiente en materia de salvamento acuático y prestación de primeros auxilios, que permanecerá durante todo el tiempo de funcionamiento de las piscinas. En el supuesto de que la separación física entre los vasos no permita una vigilancia eficaz, será obligatoria la presencia de un socorrista en cada uno de ellos. La Autoridad Sanitaria, podrá determinar en función del aforo de las instalaciones y de su naturaleza, la necesidad de dos o más socorristas que garanticen la seguridad de los usuarios. Las instalaciones de piscinas que tengan uno o varios vasos y en las que la suma de superficie de lámina de agua total de los vasos sea inferior a 240 m² y cuya profundidad sea menor a 1,60 m. quedarán exceptuados de la obligatoriedad de tener socorrista. En aquellas instalaciones en las que uno de los vasos tenga una profundidad menor o igual a 50 cm., no se sumará la superficie de lámina a los otros vasos y quedarán exentas de la obligatoriedad de socorrista si cumplen la condición anterior. Aquellas otras de titularidad municipal y que estén ubicadas en núcleos de población de menos de 1.000 habitantes también quedarán exceptuadas de tener socorrista. En todo caso, deberá anunciar esta circunstancia a los usuarios en lugar visible".

La modificació de 1999 ha estat únicament per excloure del còmput de la superfície total de làmina d'aigua en cas de diferents vasos aquells amb una profunditat igual o inferior a 50 cm. La obligació ja existia en l'art. 30 del Decret 87/1987, de 17.6 (BOA n. 85, 27.7), que només havia estat modificat pel Decret 8/1988, de 19 de gener (BOA, n. 9, 19.1) en el seu art. 40 tot incrementant substancialment la quantia de les sancions per infraccions. El Decret 50/1993 derogà el 87/1987 però mantingué substancialment les mateixes obligacions pel que fa als socorristes, tot incorporant l'excepció pels municipis de menys de 1.000 habitants. Pel que fa a les exclusions destaca especialment en aquest cas, igual que a Astúries, l'exclusió de les piscines municipals dels pobles de menys de 1.000 habitants. L'àmbit d'aplicació del Decret vigent només exclou les piscines que no siguin d'ús exclusivament unifamiliar, a més de les d'aigües termals, centres d'hidroteràpia i altres amb finalitat exclusivament mèdica.

- **Illes Balears:** art. 30 del Decret 53/1995, de 18 de maig ([BOIB](#), n. 80, 24.6):

"2.- ... por cada 250 plazas de aforo o fracción, se deberá disponer de un socorrista diplomado en salvamento y socorrismo con conocimientos suficientes en materia de salvamento y prestación de primeros auxilios, el cual deberá estar, asimismo, autorizado por la Consejería de Sanidad y Seguridad Social de Baleares. No obstante lo anterior, en las piscinas de los establecimientos turísticos con un número de plazas inferior a 50, o que la superficie de la lámina de agua sea inferior a 50 metros cuadrados quedan eximidas de la obligación prevista en el presente apartado, si bien dicha circunstancia deberá ser advertida a los usuarios mediante la colocación de indicadores en número suficiente...".

L'art. 2.2 exclou de l'àmbit d'aplicació del reglament les piscines d'ús exclusivament familiar, de comunitats de veïns i les de banys terapèutics o termals.

ANNEX III

Relació de notícies aparegudes a la premsa escrita entre l' 1 de juny i el 15 de setembre de 2001 sobre persones ofegades o ferides greument a piscines

- Dissabte, 2 de juny, Barcelona: mor una nena de 22 mesos ofegada en caure a una piscina privada d'un pis en un edifici de Barcelona.
- Divendres, 29 de juny, L'Espluga Calba (Lleida): mor una nena de 10 anys ofegada a la piscina municipal del poble que no tenia socorrista.
- Dissabte, 30 de juny, Albinyana (Tarragona): un nen d'11 anys s'ofega a una piscina del parc aquàtic *Aqualeón*. De matinada mor a l'hospital Joan XXIII de Tarragona. El nen passava uns dies de colònies organitzades per l'Ajuntament d'Ortuella (Biscaia).
- Dijous, 5 de juliol:
 - Cala Galdana (Ferrerries, Menorca): una nena de 3 anys mor en caure a la piscina d'una urbanització.
 - La Coronada (Badajoz): un nen de 14 anys mor en perdre el coneixement sota l'aigua a la piscina municipal.
- Dissabte, 7 de juliol, Macastre (València): un nen d'un any i mig ingressat a la UCI de l'Hospital Infantil de La Fe de València després d'haver caigut a una piscina d'una propietat privada en una urbanització.
- Dilluns 9 de juliol:
 - Doñitos (Salamanca): un nen de 9 anys mor a una piscina d'una finca privada.
 - Xàbia (València): una nena de 3 anys mor en caure a la piscina de Portitxol.
- Divendres, 13 de juliol, Vitoria: un home de 34 anys mor ofegat a la piscina municipal del centre cívic Lakua-Sansomendi.
- Diumenge, 15 de juliol, El Ejido (Almeria): nen de dos anys i mig ingressat a l'hospital amb aturada respiratòria després de caure a la piscina de l'hotel d'un complex turístic.
- Dilluns, 23 de juliol, La Laguna (Tenerife): un home de 60 anys mor ofegat a la piscina pública de Punta del Hidalgo.
- Dissabte, 29 de juliol, Torrevella (Alacant): un home de 68 anys mor ofegat a la piscina la urbanització Torreta de la Florida.

- Diumenge, 30 de juliol, Alaior (Menorca): una nena de 5 anys mor ofegada a la piscina dels apartaments Girasol de Son Bou.

- Dissabte, 4 d'agost:
 - Ciutadella (Menorca): un nen de 2 anys mor ofegat a la piscina d'uns habitatges rústics de la zona s'Hort d'en Vigo.
 - Aravaca (Madrid): una nena d'un any ferida molt greu en caure a una piscina particular.
 - l'Alfàs del Pi (Alacant): un nen de 7 anys rescatat en el darrer moment del fons de la piscina del poliesportiu municipal on havia quedat atrapat.

- Dijous, 10 d'agost, Torremejía (Extremadura): un nen de 14 anys és rescatat amb parada cardíaca de la piscina municipal.

- Dimarts, 14 d'agost, Torrevella (Alacant): una dona de 26 anys mor ofegada a la piscina d'una urbanització.

- Dimecres, 15 d'agost, Carabanchel (Madrid): jove de 22 anys ferit de gravetat en llençar-se de cap a la piscina "Marbella".

- Divendres, 17 d'agost, Leganés (Madrid): una dona de 79 anys mor ofegada a la piscina de les instal·lacions esportives del parc de bombers.

- Dissabte, 25 d'agost, Vallecas Villa (Madrid): un jove de 16 anys mor ofegat a la piscina municipal "Cerro de Almodóvar".

- Diumenge, 26 d'agost:
 - Sant Cugat del Vallès (Barcelona): un jove de 29 anys morí ofegat a la piscina municipal de La Floresta a Sant Cugat del Vallès.
 - Carrera del Caballo (Còrdova): nen de tres anys ingressat en estat de coma neurològic després de caure a una piscina d'una finca de propietat privada.

- Dijous, 30 d'agost, El Arrecife (La Carlota, Còrdova): una dona de 58 anys, que patia trastorns psíquics i minusvalidesa física, mor ofegada a una piscina d'un habitatge familiar.

- Divendres, 31 d'agost, Loredó (Santander): un nen de 18 mesos mor ofegat en caure a una piscina de la urbanització *El Bosque*.

- Dissabte, 15 de setembre. Estremera (Guadalajara): un nen de prop de dos anys mor ofegat a la piscina de la casa familiar situada a la urbanització *El Soto*.